

DOPRAVNÝ ÚŘAD
TRANSPORT AUTHORITY

VÝROČNÁ SPRÁVA O BEZPEČNOSTI | 2021

Autor: Ing. Matej Šurin

Schválil: Ing. Ivan Škoda, EUR ING, MBA

September, 2022

HLAVNÉ ZÁVERY ZA ROK 2021

Hlavným cieľom bezpečnostného orgánu je neustále zvyšovať úroveň bezpečnosti železničnej dopravy na území Slovenskej republiky, dohliadať na prevenciu nehôd a mimoriadnych udalostí a na uplatňovanie právnych predpisov v oblasti bezpečnosti železničnej dopravy. Rok 2021 bol rovnako ako predchádzajúci kalendárny rok poznačený pandémiou COVID-19. Pandemická situácia a následne zavádzanie reštriktívnych opatrení sa prejavili prevažne v železničnej osobnej doprave, kde došlo k výraznému poklesu dopytu po dopravných službách, na ktoré zareagovali železničné podniky optimalizáciou ponuky dopravných spojov a redukciou dopravných výkonov. Obmedzenie a pozastavenie železničnej dopravy, či už komerčných vlakov alebo vlakov prevádzkovaných vo verejnom záujme negatívne ovplyvnilo vývoj prepravných výkonov v osobnej doprave a vývoj tržieb u jednotlivých železničných podnikov. Objem dopravných a prepravných výkonov v železničnej nákladnej doprave sa v roku 2021 dostal na úroveň spred pandémie. Železničné podniky sa okrem iného museli vysporiadať s veľkým výpadkom zamestnancov, ktorí boli práceneschopní alebo v povinnej karanténe. S rovnakým problémom sa musel vysporiadať aj bezpečnostný orgán, ktorý z dôvodu výpadku zamestnancov a dištančnej formy práce odborných zamestnancov bezpečnostného orgánu, ako aj železničných podnikov nemohli vykonať plánovaný rozsah štátnych odborných dozorov stanovených na rok 2021. V roku 2021 bolo za odbor bezpečnosti vykonaných 13 štátnych odborných dozorov, zvyšné plánované dozory boli kvôli pretrvávajúcej pandémie zrušené a presunuté na rok 2022, oproti roku 2020 ide avšak o zvýšený dohľad nad železničnými podnikmi a manažérom infraštruktúry. Aj napriek náročnej situácii a tiež reštriktívnym opatreniam, bezpečnostný orgán neustále hľadal spôsob a riešenia ako sa vyrovnat' s prevládajúcou situáciou a pokračovať v plnení svojej vízie a cieľov. V trende zvyšovania resp. udržiavania úrovne bezpečnosti, ako aj vo vykonávaní štátnych odborných a technických dozorov bude Dopravný úrad pokračovať aj naďalej v nasledujúcich rokoch.

ENGLISH SUMMARY

The main goal of the National Safety Authority is to constantly increase the level of railway safety in the Slovak Republic, to supervise the prevention of accidents and emergencies based on legal regulations in the field of railway safety. As in previous years, in 2021 were performed several state professional supervisions. The year 2021, like the previous calendar year, was marked by the COVID-19 pandemic. The pandemic situation and subsequent introduction of restrictive measures was mainly manifested in railway passenger transport, where there was a significant drop in demand after transport services, to which the railway companies responded by optimizing the offer of transport connections and reducing transport performance. The restriction and suspension of rail transport, whether commercial trains or trains operated in the public interest, negatively affected the development of transport performance in passenger transport and the development of sales at individual railway undertakings. In 2021, the volume of transport and transport performance in rail freight transport reached the pre-pandemic level. Among other things, railway undertakings had to deal with a large shortage of employees who were unable to work or in mandatory quarantine. The same problem had to be dealt with at the National Safety Authority, which, due to the absence of employees and the remote form of work of the professional employees of the National Safety Authority, as well as railway undertakings, could not carry out the planned scope of state professional supervisions set for the year 2021. In 2021, 13 state professional supervisions were carried out by the Safety Department, the remaining planned inspections were cancelled due to the ongoing pandemic and moved to 2022, compared to 2020, and however, this involves increased supervision activities of railway undertakings and the infrastructure manager. Despite the difficult situation, the National Safety Authority is constantly looking for a solution to cope with the prevailing situation and continues in its vision. The trend of increasing or maintaining the level of safety as well as in the implementation of state professional supervision activities will continue in the coming years.

ZOZNAM SKRATIEK.....	6
PRÍHOVOR RIADITEĽA DIVÍZIE	7
ÚVOD	8
ÚČEL, ROZSAH PÔSOBNOSTI A ADRESÁTI SPRÁVY	8
STRATÉGIA BEZPEČNOSTI.....	10
STRATÉGIA A PLÁNOVANIE	10
BEZPEČNOSTNÉ ODPORÚČANIA	11
OPATRENIA V OLBASTI BEZPEČNOSTI VYKONÁVANÉ BEZ VZŤAHU K BEZPEČNOSTNÝM ODPORÚČANIAM.....	12
ORGANIZÁCIA BEZPEČNOSTNÉHO ORGÁNU	13
VÝKON BEZPEČNOSTI.....	18
LEGISLATÍVA	20
PRÁVNE PREDPISY A NARIADENIA EÚ.....	20
VNÚTROŠTÁTNÁ LEGISLATÍVA	21
POSTUPY DOPRAVNÉHO ÚRADU	23
VÝNIMKY ZO SYSTÉMU CERTIFIKÁCIE SUBJEKTOV ZODPOVEDNÝCH ZA ÚDRŽBU	24
BEZPEČNOSTNÉ OSVEDČENIA, BEZPEČNOSTNÉ POVOLENIA A INÉ OSVEDČENIA VYDÁVANÉ NSA SK.....	26
JEDNOTNÉ BEZPEČNOSTNÉ OSVEDČENIA	26
BEZPEČNOSTNÉ POVOLENIA	28
POVOLENIA ŽELEZNIČNÝCH VOZIDIEL	29
SUBJEKTY ZODPOVEDNÉ ZA ÚDRŽBU (ECM).....	29
RUŠŇOVODIČI	30
UZNÁVANIE SKÚŠAJÚCICH RUŠŇOVODIČOV	31
INÝ TYP POVOLENIA / OSVEDČENIA.....	32
KONTAKTY S INÝMI NÁRODNÝMI BEZPEČNOSTNÝMI ORGÁNMI	33
VÝMENA INFORMÁCIÍ MEDZI NSA SK A PREVÁDZKOVATEĽMI ŽELEZNÍC	33

DOZOR	34
STRATÉGIA, PLÁNOVANIE A ROZHODNOVANIE	34
VÝSLEDKY DOHLĎADU ZA ROK 2021	35
KOORDINÁCIA A SPOLUPRÁCA.....	41
UPLATŇOVANIE PRÍSLUŠNÝCH CSM ZO STRANY ŽEL.	
PODNIKOVÁ PREVÁDZKOVATEĽOV INFRAŠTRUKTÚRY	42
UPLATŇOVANIE NARIADENIA č. 402/2013 O SPOLOČNEJ BEZPEČNOSTNEJ METÓDE HODNOTENIA A POSUDZOVANIA RIZÍK.....	43
UPLATŇOVANIE NARIADENIA KOMISIE č. 1078/2012 O SPOLOČNEJ BEZPEČNOSTNEJ METÓDE MONITOROVANIA	46
ÚČASŤ NA PROJEKTOCH EÚ	46
KULTÚRA BEZPEČNOSTI	47
HODNOTENIE A MONITOROVANIE KULTÚRY BEZPEČNOSTI.....	47
INICIATÍVY / PROJEKTY V OBLASTI KULTÚRY BEZPEČNOSTI	48
ZOZNAM PRÍLOH	49

ZOZNAM SKRATIEK

BOZP	bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci
CSI	spoločné bezpečnostné indikátory
CSM	spoločné bezpečnostné metódy
ECM	subjekt zodpovedný za údržbu
ETCS	European Train Control System (európsky vlakový zabezpečovací systém)
EUAR	Železničná agentúra Európskej únie
EÚ	Európska únia
ERTMS	Európsky systém riadenia železničnej dopravy
HDO	harmonizované doplnkové odsvedčenie
HDV	hnacie dráhové vozidlo
JBO	jednotné bezpečnostné osvedčenie
MDV SR	Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky
NSA SK	národný bezpečnostný orgán Slovenskej republiky (Dopravný úrad)
OSS	one stop shop (jednotné kontaktné miesto)
SR	Slovenská republika
SRB	systém riadenia bezpečnosti
ŠOD	štátny odborný dozor
ŠOTD	štátny odborný technický dozor
UTZ	určené technické zariadenie
ZSSK	Železničná spoločnosť Slovensko, a.s. (železničný podnik)
ŽKV	železničné koľajové vozidlo
ŽSR	Železnice Slovenskej republiky (manažér infraštruktúry)
ŽST	železničná stanica

Vážení čitatelia,

práve ste sa dostali k výročnej správe o bezpečnosti za rok 2021. Dopravný úrad už tradične skompletizoval do tejto správy údaje, ktoré vychádzajú z činnosti manažéra železničnej infraštruktúry - Železníc Slovenskej republiky a jednotlivých železničných dopravcov pôsobiacich u nás. Do výročnej správy o bezpečnosti za rok 2021 sme doplnili aj množstvo informácií a poznatkov, ktoré vychádzajú z bezprostrednej činnosti a skúseností Dopravného úradu.

Aj v uplynulom roku patrilo udržanie bezpečnosti železničnej dopravy medzi hlavné priority v činnosti Dopravného úradu. Na 3 626 km železničných tratí v Slovenskej republike prevádzkovalo v minulom roku železničnú dopravu celkom 68 dopravcov. Vzhľadom na veľkú železničnú sieť ide o vysoký počet dopravcov, ktorí denno-denne križujú našu republiku či už pri prevádzke osobných alebo nákladných vlakov. V porovnaní s rokom 2020 sme na sieti Železníc Slovenskej republiky zaznamenali v roku 2021 mierny nárast dopravných výkonov ako v osobnej, tak aj v nákladnej doprave. Zvýšená dopravná prevádzka však má za následok aj vznik mimoriadnych udalostí. Ich početnosť a štruktúru si v detailoch môžete prezrieť v prílohovej časti tejto správy. Súčasne je veľmi zaujímavé sledovať aj pokrok v dosahovaní celkovej interoperability železničného systému predovšetkým zvyšovaním podielu železničných vozidiel s najmodernejším systémom zabezpečenia jazdy vlaku – systémom ETCS v prevádzke. Medzi ďalšie významné prvky zvyšovania úrovne bezpečnosti železničnej dopravy aj v tomto roku patrilo nahradzovanie úrovňových križení ciest a železníc s mimoúrovňovými a v neposlednom rade neutíchajúca modernizácia železničnej infraštruktúry.

Počas predchádzajúceho roku sa už v praxi naplno prejavila aj aplikácia technického piliera štvrtého železničného balíčka. Dopravný úrad naplno rozvinul vzájomnú spoluprácu so Železničnou agentúrou Európskej únie na poli bezpečnostnej certifikácie a uvádzania železničných vozidiel na trh Únie. Musím spomenúť aj posilnenie auditorskej a dozornej činnosti bezpečnostného orgánu, ktorá sa vo zvýšenej miere venovala detailnému posudzovaniu systémov riadenia bezpečnosti železničných podnikov, ktoré prechádzali novým procesom bezpečnostnej certifikácie, resp. následnou kontrolou plnenia ich akčných plánov po vydaní jednotného bezpečnostného osvedčenia.

Nech je aj naďalej železničná doprava vyhľadávaným ekologickým a bezpečným prostriedkom v spájaní Európy. Veľa bezpečných kilometrov vo vlakoch po Slovensku želá

Ing. Ivan Škoda, EUR ING, MBA

riaditeľ divízie dráh a dopravy na dráhach

ÚČEL, ROZSAH PÔSOBNOSTI A ADRESÁTI SPRÁVY

Dopravný úrad ako bezpečnostný orgán pre železničné dráhy podľa ustanovenia § 103 ods. 1 písm. a) zákona o dráhach (ďalej len „**Dopravný úrad**“ alebo „**NSA SK**“) je v súlade s § 91 ods. 1 zákona č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „**zákon o dráhach**“) ako aj článkom 19 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/798 z 11. mája 2016 o bezpečnosti železníc v platnom znení (ďalej len „**smernica 2016/798 o bezpečnosti železníc**“) povinný posilať každoročne do 30. septembra Železničnej agentúre Európskej únie (ďalej len „**EUAR**“) výročnú správu o svojej činnosti za predchádzajúci kalendárny rok a zverejniť ju na svojom webovom sídle.

Štruktúra a obsah správy je spracovaný v súlade s odporúčaniami a príručkou „*Vydávanie výročnej správy agentúry*“ EUAR. Účelom správy je poskytnúť informácie o vývoji úrovne bezpečnosti vrátane zostavenia spoločných bezpečnostných ukazovateľov (ďalej len „**CSI**“) týkajúcich sa Slovenskej republiky (ďalej len „**SR**“).

Správa obsahuje informácie o:

- a) vývoji bezpečnosti železničného systému, vrátane súhrnu bezpečnostných indikátorov,
- b) významných zmenách v národných bezpečnostných predpisoch a v regulácii bezpečnosti železničného systému,
- c) stave bezpečnostného osvedčovania a bezpečnostného povoľovania,
- d) výsledkoch a skúsenostiach z vykonaných kontrol v podnikoch manažérov infraštruktúry a v železničných podnikoch vrátane počtu vykonaných kontrol,
- e) uplatnených výnimkách z určenia osoby zodpovednej za údržbu železničného vozidla pri povolení jeho prevádzky,
- f) skúsenostiach železničných podnikov a manažéra infraštruktúry s uplatňovaním spoločných bezpečnostných metód.

Cieľovou skupinou výročnej správy za rok 2021 je predovšetkým železničný sektor v SR a Európe ako aj celá zainteresovaná verejnosť. Údaje v správe pozostávajú z podkladov bezpečnostných správ dopravcov a manažéra infraštruktúry, ktorí v súlade s § 85 zákona o dráhach majú povinnosť každoročne do 31. mája posilať bezpečnostnému orgánu, ktorý vydal bezpečnostné osvedčenie a povolenie, bezpečnostnú správu za predchádzajúci kalendárny rok.

Dopravnému úradu za rok 2021 zaslalo výročnú správu o bezpečnosti včas (do 31. 05. 2022) celkovo 66 železničných podnikov a 1 manažér infraštruktúry, pričom 2 železničné podniky si túto povinnosť vyplývajúcu z ustanovenia § 85 ods. 1 zákona o dráhach nesplnili, za čo im bola v zmysle ustanovenia § 109 ods. 7 písm. c) zákona o dráhach uložená pokuta. V roku 2021 bolo Dopravným úradom evidovaných celkovo 68 železničných podnikov, ktorým bezpečnostný orgán vydal bezpečnostné osvedčenie a 1 manažér infraštruktúry s vydaným bezpečnostným povolením.

Výročná správa o bezpečnosti za rok 2021 je verejne dostupná na webovom sídle úradu: www.nsat.sk, v časti Doprava na dráhach ► Bezpečnosť na železničných, špeciálnych a lanových dráhach ► Výročná správa o bezpečnosti ► Bezpečnostný orgán ► Výročná správa o bezpečnosti v železničnej doprave SR za rok 2021.

STRATÉGIA A PLÁNOVANIE

V snahe neustále zlepšovať bezpečnosť železničnej dopravy a bezpečnosť železničnej prevádzky pristúpil NSA SK k plánovaniu dohľadu nad subjektami, ktorých činnosti majú vplyv na bezpečnosť železničného systému v SR. Dohľad nad týmito subjektami NSA SK vykonáva prostredníctvom plánovaných štátnych odborných dozorov (ďalej len „ŠOD“) a štátnych odborných technických dozorov (ďalej len „ŠOTD“), ktoré každoročne vykonávajú zamestnanci NSA SK v súlade s ustanoveniami § 106 a 107 zákona o dráhach a ustanoveniami § 40 a 41 zákona č. 514/2009 Z. z. o doprave na dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o doprave na dráhach“). NSA SK sa pri výkone ŠOD zameriava hlavne na tie činnosti, pri ktorých sa domnieva, že predstavujú najzávažnejšie riziká, alebo že súvisiace riziká sú najmenej kontrolované. Pre účely vykonávania ŠOD má NSA SK implementovanú internú smernicu č. 2/2019 výkon štátneho dozoru na dráhach a v doprave na dráhach (aktualizovaná smernica s účinnosťou od 01. 04. 2021), ktorá stanovuje pravidlá a systém vykonávania ŠOD v súlade s platnou európskou a národnou legislatívou.

Dopravný úrad s cieľom zlepšiť dôveru verejnosti vo svoje prístupy k činnostiam dohľadu a v rozhodovanie NSA SK počas a po týchto činnostiach, stanovil stratégiu dohľadu Dopravného úradu, divízie dráh a dopravy na dráhach v strednodobom horizonte na roky 2023 – 2025, v súlade s ktorou budú vypracované plány dohľadu Dopravného úradu, divízie dráh a dopravy na dráhach na rok 2023, 2024 a 2025. Tieto dokumenty boli zosúladené s usmerneniami EUAR, najmä s usmerneniami vyplývajúcimi z „Príručky o dohľade“. Stratégia dohľadu vstúpila do platnosti dňa 01. 07. 2022.

Podrobný počet plánovaných a realizovaných výkonov ŠOD a ŠOTD v roku 2021 za jednotlivé odbory NSA SK sa nachádza v tabuľke 1. (viac v časti „Výsledky dohľadu za rok 2021“).

Tabuľka 1. Plánovaný a realizovaný výkon ŠOD a ŠOTD v roku 2021

Výkony ŠOD a ŠOTD	Realizácia	Plán
odbor bezpečnosti	13	21
odbor interoperability	1	3
odbor evidencie subsystémov	3	5
odbor určených technických zariadení	8	11
Spolu	25	40

Zdroj: NSA SK

BEZPEČNOSTNÉ ODPORÚČANIA

Podľa ustanovenia § 102 ods. 1 písm. c) zákona o dráhach je vyšetrovacím orgánom, pokiaľ ide o nehody a mimoriadne udalosti, ku ktorým došlo na železničných dráhach, na špeciálnych dráhach a na lanových dráhach Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky (ďalej len „**MDV SR**“).

V súlade s ustanovením § 99 zákona o dráhach z každého vyšetrovania nehody vydá vyšetrovací orgán záverečnú správu v čo najkratšom čase, najneskôr do 12 mesiacov od nehody a poskytne ju NSA SK. Záverečná správa obsahuje odporúčania na zvýšenie bezpečnosti železničného systému. Povinnosťou NSA SK je prijímať opatrenia na zabezpečenie primeraného zohľadnenia bezpečnostných odporúčaní a na zabezpečenie ich uplatňovania a tiež raz ročne informovať MDV SR o prijatých alebo plánovaných opatreniach na základe bezpečnostných odporúčaní.

Tabuľka 2. Vyšetrovania žel. nehôd vyšetrovacím orgánom MDV SR v rokoch 2017 až 2021

VYŠETROVANIE NEHÔD		2017	2018	2019	2020	2021	Spolu
Vážne nehody	Zrážka vlaku	0	0	0	0	0	0
	Zrážka vlaku s prekážkou	1	0	0	0	0	1
	Vykoľajenie vlaku	1	0	0	1	0	2
	Nehoda na železničnom priecestí	1	1	1	0	0	3
	Nehoda osoby spôsobená ŽKV v pohybe	0	0	0	0	1	1
	Požiar v koľajových vozidlách	0	0	0	0	0	0
	Zapojenie nebezpečného tovaru	0	0	0	0	0	0
Ostatné nehody	Zrážka vlaku	0	0	0	1	0	1
	Zrážka vlaku s prekážkou	0	0	0	0	0	0
	Vykoľajenie vlaku	0	0	0	0	0	0
	Nehoda na železničnom priecestí	0	0	0	0	0	0
	Nehoda osoby spôsobená ŽKV v pohybe	0	0	0	0	0	0
	Požiar v koľajových vozidlách	0	0	0	0	0	0
	Zapojenie nebezpečného tovaru	0	0	0	0	0	0
Incidenty		1	2	1	0	0	4
Spolu		4	3	2	2	1	12

Zdroj: MDV SR

V roku 2021 uzavrelo MDV SR ako vyšetrovací orgán 1 vyšetrovanie nehody, konkrétne sa jednalo o vážnu nehodu spôsobenú stretom železničnej súpravy s osobou v koľajisku. Vyšetrovací orgán rieši veľmi málo nehôd a úroveň jednotlivých záverov a bezpečnostných odporúčaní je na nízkej úrovni, čo znemožňuje prijímať efektívne opatrenia k predchádzaniu nehôd. Za predchádzajúcich päť rokov bolo vyšetrených celkovo 12 nehôd, pričom sa počet vyšetrených nehôd každoročne znižuje. Podrobný prehľad nehôd za predchádzajúce päť ročné obdobie (2017 – 2021) sa nachádza v tabuľke 2.

V roku 2021 vydal vyšetrovací orgán MDV SR jedno bezpečnostné odporúčanie, ktoré je možné použiť na zvýšenie bezpečnosti v rámci železničného systému. Národný vyšetrovací orgán MDV SR poskytol NSA SK výročnú správu za rok 2021, ktorá obsahuje záverečné hodnotenia vyšetrovania nehôd za predchádzajúci kalendárny rok. Bezpečnostné odporúčanie národného vyšetrovacieho orgánu za rok 2021 je zobrazené v tabuľke 3.

Tabuľka 3. Bezpečnostné odporúčanie národného vyšetrovacieho orgánu za rok 2021

Dátum nehody	Vyšetrovanie nehôd
26.07.2021	Popis nehody: Nehoda spôsobená stretom železničnej súpravy s osobou v koľajisku medzi Devínskou Novou Vsou – Bratislava-Lamač.
	Odporúčanie: Adresované štátnej a mestskej polícii: národný vyšetrovací orgán požiadal o súčinnosť štátnu, ako aj mestskú políciu o zvýšenie hliadkovej činnosti na inkriminovanom mieste, aby sa odradilo od neoprávneného vstupu osôb do železničného obvodu.

Zdroj: MDV SR

OPATRENIA V OLBASTI BEZPEČNOSTI VYKONÁVANÉ BEZ VZŤAHU K BEZPEČNOSTNÝM ODPORÚČANIAM

NSA SK sa venuje aj vykonávaniu opatrení bez vzťahu k bezpečnostným odporúčaniam. Podľa ustanovenia § 14 ods. 4 zákona o dráhach v prípade, ak ide o úrovňové križovanie dráhy s cestnou komunikáciou, na ktorom to vyžaduje bezpečnosť cestnej premávky, špeciálny stavebný úrad (MDV SR) na návrh NSA SK nariadi správcovi cestnej komunikácie prestavbu križovania na mimoúrovňové alebo prevádzkovateľovi dráhy vybaviť ho pricestným signalizačným zariadením dráhy.

ORGANIZÁCIA BEZPEČNOSTNÉHO ORGÁNU

Dopravný úrad bol zriadený zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 402/2013 Z. z. o Úrade pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb a Dopravnom úrade a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o dopravnom úrade) s účinnosťou od 1. januára 2014 ako orgán štátnej správy s celoslovenskou pôsobnosťou pre oblasť dráh a dopravy na dráhach, civilného letectva a vnútrozemskej plavby. Dopravný úrad je právnym nástupcom Úradu pre reguláciu železničnej dopravy, Leteckého úradu Slovenskej republiky a Štátnej plavebnej správy.

Poslanie:

Poslaním Dopravného úradu je zaistiť riadny výkon štátnej správy v oblasti dráh a dopravy na dráhach, civilného letectva a vnútrozemskej plavby, ktorý je v kompetencii Dopravného úradu a v nadväznosti na povolovaciu činnosť vykonávať štátny odborný dozor, dohľad a kontroly v týchto oblastiach dopravy, účinne prispievať k zaisteniu bezpečnosti v oblasti dráh a dopravy na dráhach, civilného letectva a vnútrozemskej plavby formou preventívnej aj represívnej funkcie, ako aj vytvárať príslušný regulačný rámec v rámci dráh a dopravy na dráhach a v ostatných dohliadaných oblastiach dopravy prostredníctvom výkonu dozoru a dohľadu a nastavovať adekvátne regulačné kritériá. Dopravný úrad sa pri napĺňaní svojho poslania riadi všeobecne záväznými právnymi predpismi SR, právne záväznými aktmi Európskej únie (ďalej len „EÚ“) a medzinárodnými zmluvami, ktorými je SR viazaná.

Dopravný úrad sa pri napĺňaní svojho poslania riadi medzinárodnými zmluvami, ktorými je SR viazaná, a ktoré majú prednosť pred zákonom, priamo vykonateľnými právne záväznými aktmi EÚ, zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi SR, ako aj leteckými predpismi, bezpečnostnými predpismi a plavebnými opatreniami v danej regulovanej oblasti.

Dopravný úrad pri výkone svojej pôsobnosti postupuje nestranne a nezávisle. Štátne orgány, orgány územnej samosprávy, iné orgány verejnej moci ani ďalšie osoby nesmú ovplyvňovať Dopravný úrad pri vykonávaní jeho pôsobnosti.

Vedenie:

Na čele Dopravného úradu je predseda, ktorého vymenúva a odvoláva vláda na návrh ministra dopravy a výstavby SR. Predseda Dopravného úradu je štatutárnym orgánom Dopravného úradu, riadi ho a zodpovedá za jeho činnosť. Predsedu Dopravného úradu počas neprítomnosti alebo ak funkcia predsedu Dopravného úradu nie je obsadená, zastupuje podpredseda Dopravného úradu, ktorého vymenúva a odvoláva vláda na návrh ministra. Ak funkcia podpredsedu Dopravného úradu nie je obsadená, predseda Dopravného úradu písomne poverí štátneho zamestnanca Dopravného úradu dočasným vykonávaním funkcie podpredsedu Dopravného úradu. Ak funkcia predsedu Dopravného úradu a funkcia podpredsedu Dopravného úradu nie je obsadená, predseda vlády na návrh ministra písomne poverí štátneho zamestnanca Dopravného úradu dočasným vykonávaním funkcie predsedu Dopravného úradu.

Dopravný úrad sa pri svojej činnosti riadi organizačným poriadkom schváleným predsedom Dopravného úradu, ktorý upravuje vnútorné organizačné členenie, systém a stupne riadenia, ako aj rozsah kompetencií, povinnosti a zodpovednosti predsedu, vedúcich zamestnancov, zamestnancov a jednotlivých organizačných útvarov Dopravného úradu. Organizačná schéma Dopravného úradu sa nachádza **v prílohe A**.

V roku 2021 na Dopravnom úrade pracovalo 196 zamestnancov. Z celkového počtu zamestnancov plnilo úlohy štátnej správy 186 zamestnancov zaradených v štátnej službe a 10 zamestnancov vykonávalo práce vo verejnom záujme. Na divízii dráh a dopravy na dráhach k 31. 12. 2021 pracovalo 41 zamestnancov. Úlohy bezpečnostného orgánu vykonávalo 14 zamestnancov, čo je vzhľadom na rozsiahlosť a dôležitosť agendy príliš nízky počet zamestnancov.

Dopravný úrad sa vnútorne člení na ústredie a tri divízie – divíziu dráh a dopravy na dráhach, divíziu civilného letectva a divíziu vnútrozemskej plavby. Divízia je základným organizačným stupňom riadenia a rozhodovania, nositeľom úloh Dopravného úradu podľa vymedzených oblastí činnosti. Divízia je organizačný útvar, v ktorom je zoskupená ucelená a komplexná oblasť koncepčných, odborných, metodických a kontrolných činností. Činnosť divízií riadi predseda, ktorý môže koordinovaním bežnej činnosti divízií poveriť podpredsedu. Divíziu riadi riaditeľ divízie. Divízia sa obvykle člení na sekcie a sekcie sa členia na odbory.

Sekciu riadi riaditeľ sekcie. Sekcia je organizačný stupeň riadenia zabezpečujúci výkon odborných činností.

Odbor riadi vedúci odboru. Odbor je organizačný stupeň riadenia zabezpečujúci výkon užšieho rozsahu špecializovaných odborných úloh. Odbor je začlenený do divízie, sekcie alebo do riadiacej pôsobnosti predsedu.

Oddelenie môže riadiť vedúci oddelenia. Oddelenie je organizačný stupeň riadenia zabezpečujúci výkon užšieho rozsahu špecializovaných odborných úloh.

Referát môže existovať ako samostatný útvar priamo riadený predsedom alebo podpredsedom alebo ako útvar v pôsobnosti divízie, sekcie, odboru alebo oddelenia a je priamo podriadený príslušnému riaditeľovi divízie, riaditeľovi sekcie, vedúcemu odboru alebo vedúcemu oddelenia.

Prierezové organizačné útvary zoskupujú určitú prierezovú oblasť odborných, koncepčných, metodických, správnych, právnych, legislatívnych, personálnych, ekonomických a kontrolných činností a majú osobitné postavenie v organizačnej štruktúre Dopravného úradu. Prierezové organizačné útvary sú začlenené do riadiacej pôsobnosti predsedu s výnimkou referátu krízového riadenia a hospodárskej mobilizácie, ktorý spadá pod riadiacu pôsobnosť podpredsedu. Prierezové organizačné útvary sa v skrátenej forme označujú ako ústredie.

Za účelom výmeny informácií medzi jednotlivými organizačnými útvarmi a výmeny informácií v rámci útvarov sa konajú pracovné porady na všetkých stupňoch riadenia.

Dopravný úrad vydáva v medziach svojej pôsobnosti všeobecne záväzné právne predpisy SR a interné predpisy.

Hlavné činnosti v oblasti dráh a dopravy na dráhach:

- **regulácia na železničných dráhach (sekcia regulácie)**
 - regulácia úhrad a prístupu na železničné dráhy,
 - dohľad nad infraštruktúrou a trhom,
 - regulácia prístupu k servisným zariadeniam,
 - výkon skúšok hospodárskej rovnováhy,
 - regulácia cestovného v osobnej železničnej doprave,
 - práva a povinnosti cestujúcich,

- vydávanie povolení na prevádzkovanie železničných dráh a licencií na poskytovanie železničných dopravných služieb,
- **bezpečnosť na dráhach (sekcia bezpečnosti)**
- vydávanie jednotných bezpečnostných osvedčení, bezpečnostných povolení,
- vydávanie povolení a licencií na prevádzkovanie špeciálnych a lanových dráh,
- vydávanie licencií na poskytovanie dopravných služieb na špeciálnych a lanových dráhach,
- vydávanie preukazov rušňovodičov, vydávanie preukazov na riadenie chodu lanovej dráhy, vydávanie preukazov na vedenie hnacích vozidiel železničných a špeciálnych dráh,
- uznávanie skúšajúcich rušňovodičov,
- plnenie úloh podľa zákona č. 422/2015 Z. z. o uznávaní dokladov o vzdelaní a o uznávaní odborných kvalifikácií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- vykonávanie úloh v skupine expertov pre potreby EUAR,
- overovanie a schvaľovanie určených technických zariadení (ďalej len „UTZ“),
- overovanie splnenia požiadaviek na výkon určených činností,
- poverovanie právnických osôb v oblasti UTZ a určených činností,
- **interoperabilita na železničných dráhach (sekcia interoperability)**
- vydávanie povolení a ich zmien na uvedenie pevných a mobilných subsystémov interoperability na trh a do prevádzky vrátane povoľovania ich typov,
- vedenie národného registra železničných vozidiel a národného registra železničnej infraštruktúry,
- registrácia a evidencia železničných vozidiel v národnom registri železničných vozidiel,
- pridelenie a zrušenie skratky držiteľa železničného vozidla,
- vykonávanie úloh v skupine expertov pre potreby EUAR,
- poverovanie právnických osôb hodnotením a posudzovaním rizík v súlade s článkom 9 ods. 1 písm. b) a prílohy II vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 402/2013 z 30. apríla 2013 o spoločnej bezpečnostnej metóde hodnotenia a posudzovania rizík, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 352/2009 v platnom znení,

- **štátny odborný dozor a štátny odborný technický dozor**

- výkon dozoru nad elektrickými, zdvíhacími, dopravnými, tlakovými a plynovými zariadeniami a kontajnermi,
- výkon dozoru nad osobami vykonávajúcimi určené činnosti,
- výkon dozoru nad poverenými právnickými osobami v oblasti UTZ a určených činností,
- výkon štátneho dozoru na železničných, špeciálnych a lanových dráhach podľa zákona o dráhach a zákona o doprave na dráhach,
- kontrola plnenia podmienok vydaného JBO železničnému podniku,
- kontrola plnenia podmienok vydaného bezpečnostného povolenia manažérovi železničnej infraštruktúry.

Činnosti bezpečnostného orgánu pre železničné dráhy, špeciálne dráhy a lanové dráhy a pre železničné vozidlá zabezpečovala v roku 2021 divízia dráh a dopravy na dráhach.

Výkon ŠOD zameraný na kontrolu osadenia návěstidiel na trvalé obmedzenie traťovej rýchlosti a návěstidiel pre elektrickú prevádzku, Zdroj: Ing. Matej Šurin

V súlade s článkom 19 písm. a) smernice 2016/798 o bezpečnosti železníc vnútroštátne bezpečnostné orgány uverejňujú správu o svojej činnosti za predchádzajúci rok a pošlú ju EUAR do 30. septembra. Táto správa obsahuje informácie o vývoji bezpečnosti železníc vrátane súhrnu CSI na úrovni členského štátu v súlade s článkom 5 ods. 1 smernice 2016/798 o bezpečnosti železníc. Jednotlivé CSI sú popísané a graficky zobrazené **v prílohe D** tejto správy, pričom sú sústredené najmä na nehodovosť a dôsledky (vážne zranenie/smrteľné nehody) zapríčinené rôznymi faktormi, ako napr. zrážky vlakov, vykoľajenia, nehody na úrovňových priecestách, zrážky železničného vozidla s osobou v koľajisku, požiare v dráhových vozidlách a iné.

Závažnou nehodou sa rozumie každá nehoda, na ktorej sa podieľa aspoň jedno pohybujúce sa železničné vozidlo, ktorej výsledkom je minimálne jedna usmrtená osoba alebo ťažko zranená osoba, alebo značné poškodenie vozového parku, koľaje, iných zariadení alebo životného prostredia, alebo značné poškodenie vozového parku, koľaje, iných zariadení alebo životného prostredia, alebo značné narušenie prepravy; nevzťahuje sa na nehody v opravovniach vozňov, skladoch a rušňových depách. Značným poškodením vozidlového parku, koľaje, iných zariadení alebo životného prostredia sa rozumie poškodenie vo výške minimálne 150 000 EUR.

V roku 2021 došlo celkovo k 56 závažným nehodám, čo je v porovnaní s rokom 2020 nárast o 4 závažné nehody. Konkrétne sa jednalo o 3 závažné nehody zapríčinené vykoľajením vlaku, 21 nehôd na železničnom priecestí, 26 nehôd s poškodením osôb, 1 nehodu zapríčinenú požiarom v železničnom vozidle a 5 bližšie nešpecifikovaných nehôd. Pri týchto nehodách došlo v roku 2021 k smrteľnému zraneniu 31 osôb, čo v porovnaní s rokom 2020 predstavuje nárast o 4 osoby a k ťažkému zraneniu 23 osôb, čo v porovnaní s rokom 2020 predstavuje pokles o 1 osobu. Taktiež bolo zaznamenaných 52 nehôd s príčinou vzniku „*Samovražda*“, čo predstavuje pokles o 2 nehody a 2 nehody s príčinou vzniku „*Pokus o samovraždu*“, čo predstavuje pokles o 4 prípady. Celkový vývoj bezpečnosti v roku 2021 v porovnaní s rokom 2020 zobrazuje tabuľka 4.

Tabuľka 4. Vývoj bezpečnosti v roku 2021 v porovnaní s rokom 2020

ZÁVAŽNÁ NEHODA	rok 2020	rok 2021
Zrážka vlaku	0	0
Vykoľajenie vlaku	3	3
Nehoda na priecestí	14	21
Nehody s poškodením osôb	34	26
Požiare v železničných vozidlách	1	1
Iné nehody	0	5
Spolu	52	56

Zdroj: ŽSR

Za najzávažnejší prípad z pohľadu následkov považujeme smrteľné zranenie zamestnanca manažéra železničnej infraštruktúry – Železníc Slovenskej republiky (ďalej len „ŽSR“), oblastné riaditeľstvo Žilina, ktorého dňa 30. 08. 2021 medzi železničnou stanicou (ďalej len „ŽST“) Lietavská Lúčka – Rajec zrazil prechádzajúci vlak Os 3510 železničného podniku Železničná spoločnosť Slovensko, a.s. (ďalej len „ZSSK“). K obdobnému prípadu, došlo dňa 11. 01. 2021 v železničnej stanici Leopoldov, kde vlak Os 3011 železničného podniku ZSSK zrazil a smrteľne zranil rušnovodiča železničného podniku Železničná spoločnosť Cargo Slovakia, a.s.

Nepriaznivo vnímame aj stav v oblasti ťažkých zranení zamestnancov, kde boli zaznamenané 2 prípady, pričom predchádzajúci rok 2020 došlo k 1 takejto udalosti.

Za najzávažnejšie udalosti z pohľadu vyčíslenej výšky škody manažér železničnej infraštruktúry považuje 2 nehody v kategórii „Vykoľajenie vlaku“. Pri nehode zo dňa 25. 09. 2021 medzi ŽST Sereď – Siladice došlo ku škode vo výške *1 553 424 EUR. Pri nehode zo dňa 04. 09. 2021 v ŽST Šurany bolo škoda vyčíslená na *1 528 036 EUR. Pri nehode v kategórii „Nehoda na priecestí“ zo dňa 11. 09. 2021 medzi ŽST Spišská Nová Ves – Vydrník vznikla škoda vo výške *1 449 846 EUR.

**Pozn.: Údaje o škodách vychádzajú predovšetkým z predbežných škôd, stanovených odborne znalou osobou. Táto osoba škodu určuje na mieste udalosti odhadom, alebo pri komisionálnej prehliadke posudzovaného zariadenia. Uvedené škody preto v mnohých prípadoch nezodpovedajú skutočnej výške škody, ku ktorej konečnému vyúčtovaniu dochádza väčšinou až po uzatvorení nehody*

Naopak veľmi priaznivo sa vyvíjala nehodovosť v oblasti cestujúcich. V roku 2021 nebol zaznamenaný žiadny prípad smrteľného alebo ťažkého zranenie.

PRÁVNE PREDPISY A NARIADENIA EÚ

V súlade s článkom 19 písm. b) smernice 2016/798 o bezpečnosti železníc vnútroštátne bezpečnostné orgány v rámci správy predkladajú informácie o významných zmenách v právnych predpisoch v oblasti bezpečnosti železníc.

V priebehu roku 2021 boli platné nasledovné právne predpisy a nariadenia EÚ:

- nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/796 z 11. mája 2016 o Železničnej agentúre Európskej únie, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 881/2004,
- smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/798 z 11. mája 2016 o bezpečnosti železníc v platnom znení,
- vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 402/2013 z 30. apríla 2013 o spoločnej bezpečnostnej metóde hodnotenia a posudzovania rizík, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 352/2009 v platnom znení (ďalej len „**nariadenie Komisie 402/2013**“),
- vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2019/779 zo 16. mája 2019, ktorým sa stanovujú podrobné ustanovenia o systéme certifikácie subjektov zodpovedných za údržbu vozidiel podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/798 a ktorým sa zrušuje nariadenie Komisie (EÚ) č. 445/2011 (ďalej len „**nariadenie Komisie 2019/779**“),
- vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2018/763 z 9. apríla 2018, ktorým sa stanovujú praktické dojednania vydávania jednotných bezpečnostných osvedčení železničným podnikom v zmysle smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/798 a ktorým sa zrušuje nariadenie Komisie (ES) č. 653/2007 v platnom znení,
- vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2020/777 z 12. júna 2020, ktorým sa mení vykonávacie nariadenie (EÚ) 2018/763, pokiaľ ide o dátumy uplatňovania a určité prechodné ustanovenia v nadväznosti na predĺženie lehoty na transpozíciu smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/798,
- delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2018/761 zo 16. februára 2018, ktorým sa stanovujú spoločné bezpečnostné metódy dohľadu vnútroštátnych bezpečnostných orgánov po vydaní jednotného bezpečnostného osvedčenia alebo bezpečnostného povolenia v zmysle smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/798 a ktorým sa zrušuje nariadenie Komisie (EÚ) č. 1077/2012 v platnom znení,
- nariadenie Komisie (EÚ) č. 1078/2012 zo 16. novembra 2012 o spoločnej bezpečnostnej metóde monitorovania vykonávaného železničnými podnikmi, manažermi infraštruktúry

- po vydaní bezpečnostného osvedčenia alebo bezpečnostného povolenia a subjektmi zodpovednými za údržbu (ďalej len „**nariadenie Komisie 1078/2012**“),
- delegované nariadenie Komisie (EÚ) č. 2018/762 z 8. marca 2018, ktorým sa stanovujú spoločné bezpečnostné metódy týkajúce sa požiadaviek na systémy riadenia bezpečnosti podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/798 a ktorým sa zrušujú nariadenia Komisie (EÚ) č. 1158/2010 a (EÚ) č. 1169/2010 v platnom znení,
 - smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/59/ES z 23. októbra 2007 o certifikácii rušňovodičov rušňov a vlakov v železničnom systéme v Spoločenstve, aktuálne konsolidované znenie: 08. 07. 2019 (ďalej len „**smernice 2007/59/ES**“),
 - rozhodnutie Komisie 2011/765/EÚ o kritériách uznávania stredísk odbornej prípravy zúčastňujúcich sa na odbornej príprave rušňovodičov, o kritériách uznávania stredísk odbornej prípravy zúčastňujúcich sa na odbornej príprave rušňovodičov, o kritériách uznávania skúšajúcich pracovníkov rušňovodičov a o kritériách organizácie skúšok v súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2007/59/ES (ďalej len „**rozhodnutie Komisie 2011/765/EÚ**“),
 - vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2018/545 zo 4. apríla 2018, ktorým sa stanovujú praktické dojednania týkajúce sa postupu vydávania povolení pre železničné vozidlá a povolení pre typ železničných vozidiel podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/797 v platnom znení,
 - smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/797 z 11. mája 2016 o interoperabilite železničného systému v Európskej únii (ďalej len „**smernica 2016/797 o interoperabilite železničného systému**“) a
 - technické špecifikácie pre interoperabilitu: nariadenie (EÚ) č. 995/2015, č. 1302/2014, č. 321/2013 v platnom znení, č. 1236/2013, č. 924/2015, č. 919/2016 v platnom znení, č. 1304/2014 v platnom znení, č. 1300/2014 a č. 1303/2014 v platnom znení.

VNÚTROŠTÁTNA LEGISLATÍVA

V priebehu roku 2021 neboli zaznamenané žiadne významné zmeny vo vnútroštátnych právnych predpisoch, **pričom platila nasledovná vnútroštátna legislatíva:**

- zákon č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,

- zákon č. 311/2020 Z. z. z 22. októbra 2020, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť od 01. 12. 2020,
- zákon č. 402/2021 Z. z. z 20. októbra 2021, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení zákon č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť od 01. 12. 2021,
- zákon č. 514/2009 Z. z. o doprave na dráhach v znení neskorších predpisov,
- vyhláška Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky č. 205/2010 Z. z. o určených technických zariadeniach a určených činnostiach a činnostiach na určených technických zariadeniach v znení neskorších predpisov,
- vyhláška Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky č. 245/2010 Z. z. o odbornej spôsobilosti, zdravotnej spôsobilosti a psychickej spôsobilosti osôb pri prevádzkovaní dráhy a dopravy na dráhe v znení neskorších predpisov,
- vyhláška Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky č. 350/2010 Z. z. o stavebnom a technickom poriadku dráh v znení neskorších predpisov,
- vyhláška Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky č. 351/2010 Z. z. o dopravnom poriadku dráh v znení neskorších predpisov,
- vyhláška Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky č. 254/2020 Z. z. ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky č. 351/2010 Z. z. o dopravnom poriadku dráh v znení vyhlášky č. 12/2012 Z. z.,
- zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 258/1993 Z. z. o Železničiach Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 259/2001 Z. z. o Železničnej spoločnosti a. s., a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 258/1993 Z. z. o Železničiach Slovenskej republiky v znení zákona č. 152/1997 Z. z.,
- zákon č. 462/2007 Z. z. o organizácii pracovného času v doprave a o zmene a doplnení zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 309/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov,

- zákon č. 402/2013 Z. z. o Úrade pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb a Dopravnom úrade a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov,
- zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov
- zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 177/2018 Z. z. o niektorých opatreniach na znižovanie administratívnej záťaže využívaním informačných systémov verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon proti byrokracii) v znení neskorších predpisov a
- zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov.

POSTUPY DOPRAVNÉHO ÚRADU

- postup Dopravného úradu č. 5/2021 pre žiadateľov pri podávaní žiadosti o vydanie jednotného bezpečnostného osvedčenia (*uplatňuje sa od 01. 04. 2021*),
- postup Dopravného úradu č. 4/2021 pri podávaní žiadosti o vydanie bezpečnostného povolenia (*uplatňuje sa od 15. 02. 2021*),
- postup Dopravného úradu č. 6/2022 pre vydávanie preukazov rušňovodiča (*uplatňuje sa od 21. 06. 2022*) a
- postup Dopravného úradu č. 8/2019 pre uznávanie skúšajúcich rušňovodičov (*uplatňuje sa od 26. 07. 2019*).

VÝNIMKY ZO SYSTÉMU CERTIFIKÁCIE SUBJEKTOV ZODPOVEDNÝCH ZA ÚDRŽBU

Dňom 16. mája 2019 vstúpilo do účinnosti nariadenie Komisie 2019/779, ktorým sa stanovujú podrobné ustanovenia o systéme certifikácie subjektov zodpovedných za údržbu železničných vozidiel podľa smernice 2016/798 o bezpečnosti železníc a ktorým sa zrušuje nariadenie Komisie (EÚ) č. 445/2011.

Od 16. júna 2022 majú držiteľia všetkých registrovaných železničných vozidiel (nie len nákladných vozňov) povinnosť dať sa certifikovať alebo mať zmluvný vzťah s certifikovaným subjektom zodpovedným za údržbu (ďalej len „ECM“).

MDV SR svojimi rozhodnutiami poverilo 2 právnické osoby, a to:

- 1) VIACARE s. r. o., so sídlom Hurbanova 1353/6, 024 01 Kysucké Nové Mesto a
- 2) CertiWise, s. r. o., oddelenie certifikácie ECM, so sídlom Račianska 88 B, 831 02 Bratislava-mestská časť Nové Mesto

vydávaním osvedčení/certifikátov osobám zodpovedným za údržbu železničných vozidiel a údržbárskym dielňam na údržbu železničných vozidiel.

Na základe prechodných ustanovení „*Vysvetlenie ERA 1172/001 V.2.0*“ všetky doteraz pôsobiace certifikačné orgány ECM môžu certifikovať všetky kategórie železničných vozidiel podľa vykonávacieho nariadenia Komisie 2019/779 do 15. júna 2021.

Účelom systému certifikácie je poskytnúť rámec harmonizácie požiadaviek a spôsobov posudzovania schopnosti subjektov zodpovedných za údržbu v rámci celej Únie, a tiež poskytnúť dôkazy o tom, že subjekt zodpovedný za údržbu zriadil svoj systém údržby a je schopný plniť požiadavky ustanovené v tomto nariadení a zaručiť bezpečný prevádzkový stav každého registrovaného železničného vozidla, za ktorého údržbu je zodpovedný.

Certifikácia sa opiera o posúdenie schopnosti subjektu zodpovedného za údržbu spĺňať príslušné požiadavky podľa prílohy II. nariadenia Komisie 2019/779 a uplatňovať ich konzistentným spôsobom. Certifikácia zahŕňa aj systém dohľadu na zabezpečenie trvalého súladu s uplatniteľnými požiadavkami po udelení osvedčenia ECM.

Postup certifikácie certifikačným orgánom má nasledujúce fázy:

- **Prípravná fáza:**
 - žiadosť o osvedčenie zhody subjektu zodpovedného za údržbu, resp. žiadosť o osvedčenie zhody pre funkcie údržby,
 - dotazník rozsahu činnosti ECM, resp. dotazník rozsahu činnosti funkcií údržby,
 - cenová ponuka – pripraví ju certifikačný orgán na základe doručenej žiadosti a dotazníka,
 - stanovenie termínu auditu.
- **Prvá etapa auditu:** Certifikovaný subjekt predloží certifikačnému orgánu platnú smernicu subjektu zodpovedného za údržbu resp. funkcií údržby a vyplnený prehľad posudzovania požiadaviek. Následne doručená dokumentácia je preskúmaná certifikačným orgánom.
- **Druhá etapa auditu** – Vykonanie certifikačného auditu v certifikovanom subjekte:
 - posúdenie informácií a dôkazov o zhode so všetkými požiadavkami nariadenia Komisie 2019/779,
 - audit na mieste v spoločnosti,
 - vytvorenie zápisu o vykonaní auditu.
- **Činnosti po audite:** Certifikačný orgán vypracuje dokumentáciu z auditu a zároveň navrhne udelenie/neudelenie certifikátu. Správa z certifikačného auditu bude odoslaná subjektu spolu s preberacím protokolom o prebratí správy z certifikačného auditu. Auditovaný subjekt zašle späť certifikačnému orgánu preberací protokol, na základe ktorého bude vystavená faktúra. Certifikát bude doručený auditovanému subjektu po uhradení faktúry.

NSA SK v roku 2021 nevydal žiadnu výnimku zo systému certifikácie subjektov zodpovedných za údržbu v súlade s článkom 15 smernice Komisie 2016/798 o bezpečnosti železníc.

BEZPEČNOSTNÉ OSVEDČENIA, BEZPEČNOSTNÉ POVOLENIA A INÉ OSVEDČENIA VYDÁVANÉ NSA SK

Podľa článku 16 smernice 2016/798 o bezpečnosti železníc každý členský štát zriadi vnútroštátny bezpečnostný orgán. Tento orgán je organizačne, právnou štruktúrou a pri prijímaní rozhodnutí nezávislý od železničných podnikov, manažérov infraštruktúry, žiadateľov alebo obstarávateľov a od subjektov, ktoré udeľujú verejné zákazky na poskytnutie služby.

JEDNOTNÉ BEZPEČNOSTNÉ OSVEDČENIA

Jednotné bezpečnostné osvedčenie (ďalej len „JBO“) je podľa ustanovenia § 86 ods. 1 zákona o dráhach rozhodnutie Dopravného úradu ako bezpečnostného orgánu pre železničné dráhy podľa ustanovenia § 103 ods. 1 písm. a) zákona o dráhach, ktoré je podmienkou prístupu železničného podniku na železničnú sieť. JBO sa môže vzťahovať na celú železničnú sieť a prihraničné železničné trate, alebo len na niektorú jej časť.

Vydaním JBO sa podľa ustanovenia § 86 ods. 2 zákona o dráhach potvrdzuje, že železničný podnik zaviedol systém riadenia bezpečnosti (ďalej len „SRB“) a že je spôsobilý spĺňať požiadavky uvedené v technických špecifikáciách interoperability a v právne záväzných aktoch EÚ, ako aj v národných bezpečnostných predpisoch, a teda že je schopný kontrolovať všetky riziká a zaručiť bezpečnú dopravu na železničnej sieti.

Bezpečnostné osvedčenie potvrdzuje schválenie:

- a) SRB železničného podniku podľa ustanovenia § 84 zákona o dráhach a splnenie požiadaviek ustanovených v technických špecifikáciách interoperability, bezpečnostných cieľoch, spoločných bezpečnostných metódach a príslušných platných právnych predpisov v záujme kontroly rizík a bezpečného poskytovania železničných služieb a
- b) požiadaviek ustanovených v národných bezpečnostných predpisoch podľa ustanovenia § 83 zákona o dráhach.

Bezpečnostný orgán je príslušný na udelenie:

- a) jednotného bezpečnostného osvedčenia železničnému podniku, ktorý plánuje prevádzkovať železničnú dopravu v Slovenskej republike a
- b) v prípade jestvujúcich vzájomných dohôd s príslušným bezpečnostným orgánom iného členského štátu aj do najbližšej stanice, resp. prihraničných úsekov iného členského štátu s rovnakým rozchodom koľají a podobnými prevádzkovými predpismi aj bez rozšírenia

BEZPEČNOSTNÉ OSVEDČENIA, BEZPEČNOSTNÉ POVOLENIA A INÉ OSVEDČENIA VYDÁVANÉ NSA SK

bezpečnostného osvedčenia o železničné siete, na ktorých plánuje železničný podnik prevádzkovať železničnú dopravu.

JBO vydané EUAR, ktoré zahŕňa Slovenskú republiku v oblasti použitia železničného podniku, platí aj v Slovenskej republike za podmienok, za ktorých bolo vydané.

Dopravný úrad začal od 16. 06. 2020 vydávať JBO a bezpečnostné povolenia v súlade s požiadavkami smernice 2016/798 o bezpečnosti železníc, ktorá bola transponovaná do zákona o dráhach. Všetky žiadosti, medzinárodné aj vnútroštátne, sa v zmysle uvedenej legislatívy podávali už iba prostredníctvom systému jednotného kontaktného miesta „one stop shop“ (ďalej len „OSS“). Každý žiadateľ, ktorý žiadal o vydanie JBO prostredníctvom OSS, musel požiadať o vydanie nového JBO. Konania o vydanie JBO podľa oblasti pôsobenia železničného podniku spracovával Dopravný úrad (v prípade vnútroštátnych žiadostí) alebo EUAR (v prípade žiadostí, ktoré pokrývali územie minimálne dvoch členských štátov alebo na základe vôle železničného podniku). JBO sa od 16. 06. 2020 vydávajú iba prostredníctvom jednotného kontaktného miesta OSS.

V priebehu roku 2021 bolo na Dopravný úrad podaných celkovo 16 žiadostí o vydanie JBO, pričom bolo vedených 18 konaní vo veci vydania JBO. Za predchádzajúci kalendárny rok bolo zrušené 1 JBO a vydaných 8 JBO, z toho 2 JBO na prevádzkovanie železničnej dopravy na železničnej sieti v SR a 6 JBO na prevádzkovanie železničnej dopravy na častiach železničnej sieti v rámci EÚ. V roku 2021 nebola na Dopravný úrad podaná žiadna žiadosť o aktualizáciu JBO, pričom nebolo evidované ani žiadne konanie v tejto veci. Podrobná evidencia JBO za rok 2021 sa nachádza v tabuľke 5.

Tabuľka 5. Evidencia JBO za rok 2021

POČET	Spolu	z toho časť EÚ	SR
podaných žiadostí o vydanie JBO	16	10	6
podaných žiadostí o aktualizáciu JBO	0	0	0
konaní o žiadostiach o vydanie JBO	18	11	7
konaní o žiadostiach o aktualizáciu JBO	0	0	0
vydaných JBO	8	6	2
aktualizovaných JBO	0	0	0
zrušených JBO	1	1	0
vykonaných predbežných zapojení v oblasti JBO	1	1	0

Zdroj: NSA SK

BEZPEČNOSTNÉ OSVEDČENIA, BEZPEČNOSTNÉ POVOLENIA A INÉ OSVEDČENIA VYDÁVANÉ NSA SK

Správne poplatky za vydanie a zrušenie JBO bolo možné vyberať iba v prípade vnútroštátnej, resp. národných (SK) žiadostí, ktoré boli vybraté v celkovej sume 413,00 EUR. Za medzinárodné (EÚ) žiadosti o JBO platia žiadatelia poplatky priamo EUAR.

BEZPEČNOSTNÉ POVOLENIA

Bezpečnostné povolenie je podľa ustanovenia § 87 ods. 1 zákona o dráhach rozhodnutie Dopravného úradu ako bezpečnostného orgánu pre železničné dráhy podľa ustanovenia § 103 ods. 1 písm. a) zákona o dráhach, ktoré je podmienkou na správu a prevádzku železničnej infraštruktúry manažérom infraštruktúry.

Bezpečnostné povolenie obsahuje schválenie:

- a) SRB manažéra infraštruktúry podľa prílohy č. 10 zákona o dráhach a
- b) opatrení prijatých manažérom infraštruktúry na splnenie požiadaviek nevyhnutných na bezpečné projektovanie, údržbu a prevádzku železničnej infraštruktúry a na prevádzku systému riadenia a zabezpečenia vlakov a návestenia.

Tabuľka 6. Vydané a aktualizované bezpečnostné povolenia za rok 2021

POČET	rok 2021
vydaných bezpečnostných povolení	1
aktualizovaných bezpečnostných povolení	1

Zdroj: NSA SK

V roku 2021 skončila jedinému manažérovi infraštruktúry v SR – ŽSR, ktorý prevádzkuje železničnú infraštruktúru, platnosť predchádzajúceho bezpečnostného povolenia. Dňa 24. 05. 2021 bolo manažérovi infraštruktúry ŽSR vydané obnovené bezpečnostné povolenie s platnosťou od 01. 06. 2021 do 31. 05. 2026. Za vydanie bezpečnostného povolenia je zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „**zákon o správnych poplatkoch**“) stanovený správny poplatok vo výške 200,00 EUR (položka 75 písm. d) sadzobníka). Dňa 10. 08. 2021 bola zo strany manažéra infraštruktúry ŽSR doručená na Dopravný úrad žiadosť o aktualizáciu bezpečnostného povolenia, nakoľko došlo k podstatnej zmene v pôvodne vydanom bezpečnostnom povolení. Zmena, resp. aktualizácia bezpečnostného povolenia je zákonom o správnych poplatkoch spoplatnená vo výške 15,00 EUR (položka 75 písm. e) sadzobníka). Správne poplatky za vydanie a aktualizáciu bezpečnostného povolenia boli vybraté v celkovej sume 215,00 EUR.

BEZPEČNOSTNÉ OSVEDČENIA, BEZPEČNOSTNÉ POVOLENIA A INÉ OSVEDČENIA VYDÁVANÉ NSA SK

POVOLENIA ŽELEZNIČNÝCH VOZIDIEL

Dopravný úrad povoľuje železničné vozidlá na trh a povoľuje typy železničných vozidiel v súlade so smernicou 2016/797 o interoperabilite železničného systému, ktorej ustanovenia boli transponované do zákona o dráhach, a to prostredníctvom systému jednotného kontaktného miesta. V roku 2021 Dopravný úrad nevydal žiadne prvé povolenie typu ani nové povolenie typu železničného vozidla.

V priebehu uvedeného roka NSA SK vydal podľa ustanovenia § 76 a § 78 zákona o dráhach 22 povolení pre železničné vozidlá a zároveň podľa ustanovenia § 22a zákona o dráhach boli vydané 4 povolenia na uvedenie železničných vozidiel do prevádzky alebo na trh. Nasledujúca tabuľka 7 detailne popisuje prehľad vydaných povolení na uvedenie železničných vozidiel do prevádzky vrátane celkového počtu povolených vozidiel.

Tabuľka 7. Prehľad vydaných povolení na uvedenie železničných vozidiel do prevádzky

Druh železničného vozidla	počet podaných žiadostí predbežného zapojenia	počet podaných žiadostí	počet vydaných povolení	počet povolených vozidiel
hnacie vozidlá	0	12	6	6
nákladné vozne	1	1	1	25
osobné vozne	1	4	1	11
elektrické a motorové jednotky	0	14	13	56
traťové stroje a mechanizmy, špeciálne vozidlá	0	4	1	1
Spolu	2	35	22	99

Zdroj: NSA SK

SUBJEKTY ZODPOVEDNÉ ZA ÚDRŽBU (ECM)

NSA SK nie je certifikačným orgánom subjektov zodpovedných za údržbu (ECM), na základe čoho využíva svoje zákonné kompetencie stanovené na zisťovanie podkladov pre rozhodnutie uvedené v ustanovení § 32 ods. 3 správneho poriadku, na základe ktorého je aj certifikačný orgán povinný oznámiť Dopravnému úradu na jeho žiadosť skutočnosti, ktoré majú význam pre konanie a rozhodnutie. (pozri kapitolu „Výnimky zo systému certifikácie subjektov zodpovedných za údržbu“).

RUŠŇOVODIČI

Rušňovodičom sa podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona o doprave na dráhach rozumie osoba schopná a oprávnená samostatným, zodpovedným a bezpečným spôsobom viesť vlaky, vrátane rušňov, posunovacích rušňov, pracovných vlakov, železničných vozidiel alebo vlakov na osobnú alebo nákladnú dopravu po železnici.

Rušňovodič musí byť držiteľom:

- a) osvedčenia o odbornej spôsobilosti na vedenie rušňov,
- b) preukazu rušňovodiča podľa ustanovenia § 26 zákona o doprave na dráhach a
- c) najmenej jedného platného harmonizovaného doplnkového osvedčenia podľa ustanovenia § 28 zákona o doprave na dráhach.

Preukaz rušňovodiča je doklad vydaný bezpečnostným orgánom, ktorý preukazuje, že jeho držiteľ spĺňa minimálne požiadavky na vek, vzdelanie, zdravotnú spôsobilosť, psychickú spôsobilosť a získal osvedčenie o odbornej spôsobilosti podľa ustanovenia § 30 zákona o doprave na dráhach na vedenie rušňa. V preukaze rušňovodiča sa uvádzajú údaje podľa prílohy č. 1 zákona o doprave na dráhach.

Preukaz rušňovodiča vydaný v inom členskom štáte platí aj na území SR.

V roku 2021 NSA SK vydal celkovo 80 nových preukazov, 24 obnovení platnosti, 8 duplikátov a vykonal 2 zmeny v preukaze. Okrem vydania nových preukazov rušňovodiča bolo Dopravným úradom odobratých a zároveň na úrad vrátených 28 preukazov. Najčastejšie dôvody odobratia preukazu rušňovodiča boli strata zdravotnej, psychickej alebo odbornej spôsobilosti na výkon práce, prípadne súdom uložený trest zákazu činnosti viesť dráhové vozidlá. Evidencia preukazov rušňovodiča za rok 2021 sa nachádza v tabuľke 8.

Tabuľka 8. Evidencia preukazov rušňovodiča za rok 2021

POČET	rok 2021
nových preukazov rušňovodiča	80
obnovení platnosti	24
duplikátov	8
zmien v preukaze rušňovodiča	2

Zdroj: NSA SK

Na správnych poplatkoch za vydanie preukazu rušňovodiča, vydanie duplikátu preukazu a zmenu preukazu rušňovodiča bolo v roku 2021 vybraných 3 206,00 EUR.

BEZPEČNOSTNÉ OSVEDČENIA, BEZPEČNOSTNÉ POVOLENIA A INÉ OSVEDČENIA VYDÁVANÉ NSA SK

Dopravný úrad súčasne vedie evidenciu všetkých vydaných, aktualizovaných, zmenených, doplnených, pozastavených a odňatých preukazov rušňovodiča a preukazov rušňovodiča, ktorých platnosť uplynula, alebo ktoré boli nahlásené ako stratené, odcudzené alebo zničené. Celkový počet vydaných preukazov rušňovodiča v SR od začiatku ich vydávania, t. j. od roku 2012 až do 31. 12. 2021 vrátane bolo 3 945 ks (bez recertifikácie).

UZNÁVANIE SKÚŠAJÚCICH RUŠŇOVODIČOV

NSA SK v súlade s ustanovením § 30 ods. 6 zákona o doprave na dráhach, v zmysle článkov 7 a 8 rozhodnutia Komisie č. 2011/765/EÚ a v súlade s článkom 20 smernice č. 2007/59/ES **určil kritériá výberu skúšajúcich**, ktorí skúšajú rušňovodičov, overujú odbornú spôsobilosť uchádzačov o prácu rušňovodičov alebo rušňovodičov žiadajúcich o certifikáciu v zmysle ustanovenia § 30 zákona o doprave na dráhach v rozsahu určených všeobecných znalostí, oblasti konštrukcie, vedenia a riadenia hnacích dráhových vozidiel, praktickej časti odbornej skúšky rušňovodiča a oblasť infraštruktúry.

V záujme zjednodušenia predkladania žiadostí vypracoval Dopravný úrad postup pre uznávanie skúšajúcich rušňovodičov č. 8/2019, v ktorom bližšie vysvetľuje žiadateľom spôsob, akým je možné predkladať žiadosti o uznanie skúšajúceho a zároveň v ňom Dopravný úrad určil a ním oznámil kritériá pre uznanie skúšajúcich rušňovodičov pre jednotlivé oblasti.

Tabuľka 9. Evidencia uznání skúšajúcich rušňovodičov za rok 2021

POČET	rok 2021
nových skúšajúcich rušňovodičov	13
obnovení skúšajúceho rušňovodičov	12

Zdroj: NSA SK

V roku 2021 boli Dopravným úradom uznaní 13 noví skúšajúci rušňovodičov a bolo vydaných 11 obnovení skúšajúceho rušňovodičov a 1 obnovenie skúšajúceho rušňovodičov s doplnením oblasti spôsobilosti na vykonávanie skúšok (pozri tabuľku 9.), z toho:

- 2 skúšajúcich v oblasti všeobecných odborných znalostí,
- 1 skúšajúceho v oblasti všeobecných odborných znalostí a oblasti konštrukcie, vedenia a riadenia hnacích dráhových vozidiel,
- 4 skúšajúcich v oblasti všeobecných odborných znalostí a oblasti infraštruktúry,
- 1 skúšajúceho v oblasti infraštruktúry,

BEZPEČNOSTNÉ OSVEDČENIA, BEZPEČNOSTNÉ POVOLENIA A INÉ OSVEDČENIA VYDÁVANÉ NSA SK

- 2 skúšajúcich v oblasti konštrukcie, vedenia a riadenia hnacích dráhových vozidiel a oblasti praktickej časti odbornej skúšky rušnovodiča,
- 1 skúšajúceho v oblasti všeobecných odborných znalostí, oblasti konštrukcie, vedenia a riadenia hnacích dráhových vozidiel, oblasti infraštruktúry a oblasti praktickej časti odbornej skúšky rušnovodiča,
- 1 skúšajúceho v oblasti všeobecných odborných znalostí, oblasti konštrukcie, vedenia a riadenia hnacích dráhových vozidiel a oblasti infraštruktúry,
- 1 skúšajúceho v oblasti všeobecných odborných znalostí, oblasti konštrukcie, vedenia a riadenia hnacích dráhových vozidiel a oblasti praktickej časti odbornej skúšky rušnovodiča,
- 1 obnovenie platnosti skúšajúcich pre oblasť všeobecných odborných znalostí a oblasť konštrukcie, vedenia a riadenia hnacích dráhových vozidiel,
- 2 obnovení platnosti skúšajúcich pre oblasť všeobecných odborných znalostí a oblasť infraštruktúry,
- 1 obnovenie platnosti pre oblasť všeobecných odborných znalostí, oblasť konštrukcie, vedenia a riadenia hnacích dráhových vozidiel a oblasť praktickej časti odbornej skúšky rušnovodiča,
- 7 obnovení platnosti pre oblasť konštrukcie, vedenia a riadenia hnacích dráhových vozidiel,
- 1 obnovenie platnosti pre oblasť konštrukcie, vedenia a riadenia hnacích dráhových vozidiel a doplnenie spôsobilosti pre oblasť všeobecných odborných znalostí a oblasť praktickej časti odbornej skúšky rušnovodiča.

Na správnych poplatkoch za vydanie uznanie skúšajúcich rušnovodičov bolo v roku 2021 vybraných 0 EUR, nakoľko za tento úkon nie je stanovený správny poplatok.

INÝ TYP POVOLENIA / OSVEDČENIA

NSA SK nekoná ako certifikačný orgán pre iné typy železničných povolení alebo osvedčení.

KONTAKTY S INÝMI NÁRODNÝMI BEZPEČNOSTNÝMI ORGÁNMI

NSA SK v roku 2021 spolupracovala v oblasti bezpečnosti predovšetkým s národným bezpečnostným orgánom Českej republiky (Dražní úřad), s ktorým ma NSA SK uzatvorenú dohodu o vzájomnej spolupráci. Organizované boli spoločné rokovania, na ktorých sa riešila problematika oboch krajín, ktorá je často totožná, keďže do roku 1993 tvorila Česká republika a SR jeden unitárny štát. V roku 2021 bol vykonaný zo zamestnancami Dražního úřadu jeden komplexný spoločný ŠOD v železničnom podniku, ktorý má vydané bezpečnostné odsvedčenie oboma štátmi.

VÝMENA INFORMÁCII MEDZI NSA SK A PREVÁDZKOVATEĽMI ŽELEZNÍC

Pri vydávaní jednotných bezpečnostných osvedčení ako aj pri vydávaní bezpečnostného povolenia pre manažéra infraštruktúry prebiehala výmena informácií v písomnej a ústnej podobe (vzájomná korešpondencia, pracovné rokovania a pod.). Rovnako sa na webovom sídle Dopravného úradu nachádza bezplatná príručka v podobe „*Postupu Dopravného úradu č. 5/2021 pre žiadateľov pri podávaní žiadosti o vydanie jednotného bezpečnostného osvedčenia*“ (uplatňuje sa od 01. 04. 2021), ako aj „*Postup Dopravného úradu č. 4/2021 pri podávaní žiadosti o vydanie bezpečnostného povolenia*“ (uplatňuje sa od 15. 02. 2021).

STRATÉGIA, PLÁNOVANIE A ROZHODNOVANIE

Poslaním NSA SK je vykonávať štátny dozor, kontroly, účinne prispievať k zaisteniu bezpečnosti v oblasti dráh a dopravy na dráhach a vytvárať regulačný rámec v niektorých oblastiach dopravy prostredníctvom výkonu štátneho dozoru, dohľadu a nastavovaním regulačných kritérií.

Výkon štátneho dozoru sa uskutočňuje neohlásenou formou alebo ohlásenou formou, kedy NSA SK ako kontrolný subjekt oznámi kontrolovanému subjektu dátum a čas začiatku štátneho dozoru, ako aj cieľ, resp. zameranie výkonu štátneho dozoru. V závislosti od zisteného stavu kontrolný subjekt vypracuje v čo najkratšej dobe protokol o výsledku štátneho dozoru (pri zistených nedostatkoch) alebo záznam o výsledku štátneho dozoru (bez zistených nedostatkov), pričom kontrolný subjekt uvedie jednotlivé porušenia ustanovení zákonov, vyhlášok a nariadení, ak k nim došlo, a upovedomí o tom kontrolovaný subjekt zaslaním podpísaného protokolu o výsledku štátneho dozoru, dá mu možnosť sa k nim vyjadriť a vykonať s ním nariadené prerokovanie protokolu, pri ktorom sú prerokované všetky zistené nedostatky. V prípade potreby si kontrolný subjekt vyžiada dodatočne ďalšie dokumenty. Pri zistení viacerých nedostatkov kontrolný subjekt nariadi konkrétne požiadavky na ich odstránenie. Kontrolovaný subjekt po splnení týchto požiadaviek a odstránení nedostatkov vždy upovedomí kontrolný subjekt. Po vykonaní štátneho dozoru sa bezodkladne zaznamenajú všetky informácie a údaje do dokumentu „*Plán a plnenie dozorov*“ na zdieľanom priečinku divízie dráh a dopravy na dráhach. Plán dozorov sa zostavuje vopred na nasledujúci kalendárny rok, schvaľuje sa, a priebežne sa dopĺňa o mimoriadne výkony dozorov. Každý štátny dozor je následne kategorizovaný podľa bezpečnostného rizika (riziko vyššej úrovne / riziko nižšej úrovne), pričom priorita dozoru je náležite zdôvodnená.

Každý organizačný útvar sa vždy zameriava na svoje kľúčové priority pri dohľade vykonávanom v rámci jeho organizačnej pôsobnosti. Dohľad každého organizačného útvaru má za cieľ podporiť a stimulovať bezpečnosť železníc, teda sústrediť sa na zachovanie požadovanej úrovne bezpečnosti, ktorá je akceptovateľná v rutinej prevádzke. Každý organizačný útvar identifikuje riziká systému železničnej dopravy v rámci svojej organizačnej pôsobnosti (vrátane riadiacej spôsobilosti železničných spoločností) a na základe uvedeného smeruje svoje priority a ľudské zdroje. Organizačný útvar taktiež stanovuje súbor kritérií určujúcich nad kým a prečo sa bude príslušným organizačným útvarom vykonávať dohľad, teda si stanovuje stratégiu dohľadu konkrétneho organizačného útvaru, za účelom dosiahnutia

konzistentného prístupu, aby si rôzne subjekty v rámci tohto systému boli vedomé toho, prečo sa posudzujú konkrétne činnosti a aké sú úspešné opatrenia, na základe ktorých sa posudzujú a priradí im prioritu dohľadu.

NSA SK sa pri napĺňaní svojho poslania riadi všeobecne záväznými právnymi predpismi SR, právne záväznými predpismi EÚ a medzinárodnými zmluvami, ktorými je SR viazaná.

Z pohľadu budúcich činností NSA SK môžeme konštatovať, že vzhľadom na viazanosť jeho pôsobnosti a na limity legislatívneho rámca dané európskou a slovenskou legislatívou, očakávame, že činnosť bude korešpondovať s vývojom spolupráce v oblasti eurozóny v nadväznosti na odporúčania EÚ a implementáciou nariadení a odporúčaní do legislatívy SR, pričom najvyššími princípmi sú bezpečnosť prevádzky a bezpečnostná ochrana. Medzi ťažiskové činnosti patrili:

- implementácia opatrení a nariadení vyplývajúcich zo štvrtého železničného balíčka (technický a ekonomický pilier) vrátane prehĺbenia spolupráce s EUAR,
- ukončenie základnej časti projektu Registra železničnej infraštruktúry,
- naštartovanie projektu Registra preukazov (licencií) rušňovodičov,
- príprava a podpísanie dohôd o spolupráci NSA SK ako bezpečnostného orgánu pre železničnú dopravu so susednými štátmi,
- rozšírenie spolupráce s inými bezpečnostnými orgánmi v železničnej doprave,
- rozšírenie dozornej činnosti pre nové subjekty podnikajúce v oblasti osobnej a nákladnej dopravy na dráhach a činnosti plnenia cisternových vozňov nebezpečnými látkami.

VÝSLEDKY DOHĽADU ZA ROK 2021

Štátny dozor sa na dráhach a v doprave na dráhach podľa ustanovenia § 106 ods. 1 zákona o dráhach a ustanovenia § 40 ods. 1 zákona o doprave na dráhach vykonával ako ŠOD a ŠOTD. NSA SK vykonával podľa ustanovenia § 37 ods. 1 písm. h) zákona o doprave na dráhach štátny dozor v železničnej doprave, v doprave na špeciálnych dráhach a na lanových dráhach, a podľa ustanovenia § 103 ods. 1 písm. c) zákona o dráhach ŠOD vo veciach dráh, okrem mestských električkových dráh a trolejbusových dráh, a vykonáva ŠOTD.

Výkonom ŠOD sa podľa ustanovenia § 106 ods. 2 zákona dráhach zisťuje, či:

- prevádzkovatelia dráh dodržiavajú podmienky a plnia povinnosti podľa zákona o dráhach a vykonávacích predpisov, najmä či prevádzkujú dráhu podľa povolenia,
- manažér infraštruktúry a železničné podniky plnia úlohy podľa národných bezpečnostných predpisov, systému riadenia bezpečnosti, bezpečnostného osvedčenia a bezpečnostného povolenia,
- prevádzkovatelia dráh, dráhové podniky, odosielatelia a príjemcovia tovaru a iné osoby zúčastnené na doprave na dráhach, na vykládke a nakládke tovaru, na údržbe a opravách dráhových vozidiel plnia povinnosti podľa tohto zákona a národných bezpečnostných predpisov,
- prevádzkovatelia servisných zariadení dodržiavajú podmienky a plnia povinnosti podľa zákona o dráhach.

Výkonom ŠOD sa podľa ustanovenia § 40 ods. 2 zákona o doprave dráhach zisťuje, či:

- prevádzkovatelia dráh, dráhové podniky, odosielatelia a príjemcovia tovaru a ostatné osoby zúčastňujúce sa na doprave na dráhach, pri nakládke a vykládke tovaru a údržbe dráhových vozidiel dodržiavajú požiadavky zákona o dráhach a vykonávacích predpisov a Poriadku pre medzinárodnú železničnú prepravu nebezpečného tovaru (RID) a právne záväzky aktov Európskych spoločenstiev, ktoré sa vzťahujú na dopravu na dráhach a na postavenie, práva a povinnosti dopravcov a cestujúcich,
- dráhové podniky dodržiavajú podmienky a plnia povinnosti zákona o doprave na dráhach a vykonávacích predpisov, najmä či poskytujú dopravné služby na základe licencie a prepravného poriadku,
- manažér infraštruktúry a železničné podniky plnia úlohy v certifikácii rušnovodičov.

Výkon ŠOD bol v roku 2021 zameraný najmä na:

- plnenie určených podmienok na riadne a bezpečné prevádzkovanie dráhy prevádzkovateľmi dráh v súlade s vydaným povolením,
- poskytovanie dopravných služieb na dráhe v súlade s udelenými licenciami a plnenie určených podmienok na zaistenie bezpečnosti dopravy na dráhe prevádzkovateľmi dopravy na dráhach,
- zisťovanie stavu bezpečnosti prevádzky dráh a bezpečnosti dopravy na dráhach,

- dodržiavanie podmienok a plnenie povinností ustanovených medzinárodnými zmluvami, ktorými je SR viazaná, a ktoré majú prednosť pred zákonom a priamo vykonateľnými právne záväznými predpismi EÚ v oblasti prevádzkovania dráh a dopravy na dráhach, zákonom o dráhach, zákonom o doprave na dráhach a všeobecne záväznými právnymi predpismi vydanými na ich základe u prevádzkovateľov dráh a dráhových podnikov, ako aj u ostatných osôb zúčastnených na prevádzkovaní dráh a v doprave na dráhach.

Odbor bezpečnosti vykonával v roku 2021 prostredníctvom poverených zamestnancov NSA SK plánované i mimoriadne kontroly dodržiavania podmienok pri prevádzkovaní dráhy a dopravy na dráhe so zameraním na kontrolu:

- vlakov, predovšetkým na kontrolu technického stavu dráhových vozidiel, ich vybavenia a kontrolu vlakového personálu (rušnovodič, vlakvedúci),
- plnenie úloh podľa národných bezpečnostných predpisov, systému riadenia bezpečnosti a plnenie podmienok, za ktorých bolo vydané železničnému podniku bezpečnostné osvedčenie,
- prevádzkovania dráhy a dopravy na špeciálnej dráhe, dokumentáciu dráhy, zabezpečovanie odbornej, zdravotnej a psychickej spôsobilosti zamestnancov vykonávajúcich činnosti súvisiace s prevádzkovaním dráhy a dopravy na dráhe,
- dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov a vnútorných predpisov prevádzkovateľa dráhy súvisiacich s bezpečnosťou dopravy na železničnej dráhe v mieste jej križovania s pozemnými komunikáciami, kontrola vedenia predpísanej dokumentácie, kontrola a meranie predpísaných dĺžkových parametrov rozhl'adu,
- správneho osadenie návestidiel v súlade s vyhláškou Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky č. 351/2010 Z. z. o dopravnom poriadku dráh v znení neskorších predpisov (ďalej len „**dopravný poriadok dráh**“),
- naloženia a zabezpečenia tovaru v železničných nákladných vozňoch,
- evidencie odbornej, zdravotnej a psychickej spôsobilosti zamestnancov vykonávajúcich činnosti súvisiace s prevádzkovaním dopravy na dráhe.

Pri tejto kontrolnej činnosti boli v roku 2021 zistené nasledovné nedostatky, resp. porušenia ustanovení zákonov, vyhlášok a nariadení:

- rušnovodiči sa pri výkone ŠOD nevedeli preukázať platným harmonizovaným doplnkovým osvedčením (ďalej len „**HDO**“), t. j. nevedeli preukázať poznanie

železničnej infraštruktúry, na ktorej viedli vlak a poznanie hnacieho dráhového vozidla (ďalej len „HDV“), ktoré v tom čase viedli,

- vlakvedúci osobných vlakov sa nevedeli preukázať platným osvedčením o odbornej spôsobilosti, t. j. vlak nebol obsadený riadiacou osobou, ktorá sprevádza vlak pri prevádzkovaní dopravy na dráhe a dohliada na plnenie požiadaviek podľa ustanovenia § 16 ods. 5 dopravného poriadku dráh,
- v osobnej zložke interných a externých zamestnancov absentovali doklady o absolvovaní školenia BOZP, ako aj nesúlad a nejednotnosť evidencie HDO a príslušných dokumentov,
- chýbajúce preukázateľné oboznámenie o preškolení zamestnancov z vnútorných predpisov a bezpečnostnou politikou železničných podnikov,
- chýbajúce údaje v protokoloch o technickej kontrole k HDV a chýbajúce podpisy prevzatia po revízii HDV – nedostatočná kontrola dodávateľského prostredia,
- nesprávne osadenie návěstidiel na trvalé obmedzenie traťovej rýchlosti a návěstidiel pre elektrickú prevádzku zo strany prevádzkovateľa dráhy a manažéra železničnej infraštruktúry,
- železničný podnik prevádzkoval osobný vlak ako nákladný napriek tomu, že nebol držiteľom licencie ani bezpečnostného osvedčenia na daný druh prevádzkovej služby „osobná doprava bez vysokorýchlostnej dopravy“,
- nesprávne ložený náklad v železničných nákladných vozňoch,
- nedodržanie predpísaných rozhládových pomerov na nezabezpečených železničných priecestiach,
- neaktualizovaný systém riadenia bezpečnosti,
- neaktualizované vnútorné prevádzkové predpisy,
- nedodržiavanie vlastných predpisov dopravcov a prevádzkovateľov dráh,
- neúplnosť, alebo neaktuálnosť v predpísaných dokladoch pre rušnovodičov,
- porušenie povinnosti vo vzťahu k bezpečnostnému povoleniu.

Za oblasť dodržiavania požadovanej úrovne bezpečnosti na železničných, špeciálnych a lanových dráhach a v doprave na týchto dráhach vykonal Dopravný úrad v roku 2021 celkom 13 ŠOD.

Odbor interoperability a odbor evidencie subsystémov vykonal v roku 2021 prostredníctvom poverených zamestnancov NSA SK štátne odborné dozory, ktoré boli zamerané najmä na:

- kontrolu plnenia povinností železničného podniku v zmysle požiadaviek, ktoré vyplývajú z národných bezpečnostných predpisov,
- certifikáciu ECM vo vzťahu k nákladným vozňom,
- kontrolu povinností vyplývajúcich z registra železničných vozidiel v národnom registri vozidiel,
- kontrolu zhody železničných vozidiel so schválenou technickou dokumentáciou a
- kontrolu železničných vozidiel zaradených do vlakov nákladnej dopravy.

Pri výkone ŠOD neboli za odbor interoperability a odbor evidencie subsystémov zistené žiadne závažné nedostatky. Z plánovaných 8 ŠOD boli v roku 2021 realizované 4 ŠOD, pričom 4 ŠOD neboli vykonané z dôvodu karanténnych opatrení kontrolovaného subjektu v súvislosti s pandémiou COVID-19.

Odbor určených technických zariadení vykonal v roku 2021 prostredníctvom poverených zamestnancov NSA SK štátne odborné technické dozory, ktoré boli zamerané najmä na:

- kontrolu pri výkone úradnej skúšky podľa ustanovenia § 16 zákona o dráhach na lanovej dráhe u prevádzkovateľa lanovej dráhy,
- kontrolu určenej činnosti – nedeštruktívneho defektoskopického testovania dráhových vozidiel u prevádzkovateľa,
- kontrolu na plnenie cisternových vozňov, cisternových kontajnerov a vymeniteľných nadstavieb plynmi a inými nebezpečnými látkami podľa ustanovenia § 17 ods. 1 písm. b) zákona o dráhach,
- kontrolu pri výkone úradnej skúšky podľa ustanovenia § 16 zákona o dráhach na UTZ elektrických u prevádzkovateľa,
- kontrolu pri výkone overovania odbornej spôsobilosti na UTZ elektrických podľa ustanovenia § 17 zákona o dráhach u prevádzkovateľa,
- kontrolu procesu skúšania a označovania cisternových vozňov určených na prepravu nebezpečných látok podľa medzinárodného predpisu RID,

- kontrolu pri výkone úradnej skúšky podľa ustanovenia § 16 zákona o dráhach na UTZ tlakových u prevádzkovateľa a
- kontrolu revíznej činnosti na UTZ tlakových v pôsobnosti kontrolovaného subjektu v zmysle ustanovenia § 106 zákona o dráhach.

Za odbor určených technických zariadení bolo v roku 2021 z celkovo plánovaných 11 ŠOTD vykonaných 8 ŠOTD, pričom neboli zistené žiadne nedostatky. Zvyšné plánované ŠOTD boli zrušené z dôvodu pandemických opatrení v súvislosti s ochorením COVID-19 a presunuté do roku 2022.

Na základe poverenia MDV SR č. 06145/2020/SŽDD/09987-M zo dňa 31. 01. 2020 Dopravný úrad vykonával skúšky odbornej spôsobilosti a vydával doklady (osvedčenia) bezpečnostného poradcu na prepravu nebezpečného tovaru v železničnej doprave. Uvedené činnosti boli vykonávané v súlade s ustanoveniami zákona o doprave na dráhach a ustanovením 1.8.3 RID, ktorý je prílohou C k Dohovoru o medzinárodnej železničnej preprave COTIF (Convention Internationale concernant le transport par chemins de fer).

Za všetky odbory bolo uložených spolu 24 opatrení na odstránenie zistených nedostatkov, ktoré boli a naďalej sú priebežne odstraňované.

V rámci dozornej činnosti neboli zistené a ani začaté žiadne priestupkové konania týkajúce sa spáchania priestupku podľa ustanovenia § 108 ods. 1 zákona o dráhach. V roku 2021 bolo začaté 1 správne konanie týkajúce sa spáchania iného správneho deliktu podľa ustanovenia § 109 zákona o dráhach.

V rámci dozornej činnosti boli právoplatne ukončené 3 priestupkové konania týkajúce sa spáchania priestupku podľa ustanovenia § 42 ods. 1 zákona o doprave na dráhach s uloženými pokutami v celkovej výške 300,00 EUR a s uložením úhrady trov konania v celkovej výške 16,00 EUR. V roku 2021 boli ukončené 3 správne konania týkajúce sa spáchania iných správnych deliktov podľa príslušného ustanovenia § 43 zákona o doprave na dráhach, s uloženými pokutami v celkovej výške 12 000,00 EUR, ďalej 2 správne konania týkajúce sa porušenia povinnosti stanovenej v ustanovení § 85 ods. 1 zákona o dráhach s uloženými pokutami v celkovej výške 4 000,00 EUR a 1 správne konanie vo veci uloženia pokuty za iný správny delikt, týkajúci sa porušenia povinnosti vo vzťahu k bezpečnostnému povoleniu, s uloženou pokutou vo výške 10 000,00 EUR.

V roku 2021 vybral Dopravný úrad v zastúpení odboru bezpečnosti na pokutách a trovoch konania celkom 26 316,00 EUR.

Vo väčšine prípadov mohla za naplnenie príslušných skutkových podstat príslušnou osobou nedôslednosť pri plnení povinností vyplývajúcich z platnej legislatívy a bezpečnostných predpisov, slabá znalosť legislatívy a vlastných povinností a tiež aj nedostatočná aplikácia legislatívnych zmien do vlastných predpisov a procesov v dráhových podnikoch.

Výkon ŠOD zameraný na kontrolu vlakov osobnej dopravy, Zdroj: Ing. Tomáš Hornáček

KOORDINÁCIA A SPOLUPRÁCA

V roku 2021 bol uzatvorený dodatok č. 1 k Dohode o spolupráci medzi Dopravným úradom a Drážním úradem České republiky evidovanej pod číslom 02907/2021/OLP/RP-5 uzatvorenej dňa 25. 01. 2021 a účinnnej odo dňa 27. 01. 2021. Vnútroštátne bezpečnostné orgány zo susednými štátmi EÚ koordinujú dohľad nad železničnými podnikmi, ktoré pôsobia v oboch štátoch.

Dopravný úrad v spolupráci s kolegami z Drážního úradu vykonal spoločný audit (dozor) v jednom železničnom podniku po vydaní bezpečnostného osvedčenia a v rámci posudzovania žiadosti o obnovu bezpečnostného osvedčenia v zmysle delegovaného nariadenia Komisie EÚ č. 2018/761. Spoločná kontrola bola zameraná na plnenie povinností železničného podniku v zmysle požiadaviek, ktoré vyplývajú z národných bezpečnostných predpisov a uplatňovania SRB a ECM.

UPLATŇOVANIE SPOLOČNEJ BEZPEČNOSTNEJ METÓDY SYSTÉMU RIADENIA BEZPEČNOSTI

Štvrtý železničný balíček začala SR uplatňovať od 16. júna 2020. Do 30. októbra 2020 Dopravný úrad rozhodoval na základe legislatívnych pravidiel pri žiadostiach o bezpečnostné osvedčenia a povolenie železničných vozidiel, ktoré boli doručené na Dopravný úrad do 15. júna 2020 vrátane.

Od 16. júna 2020 prijímal Dopravný úrad žiadosti o JBO a uvádzanie železničných vozidiel na trh EÚ už iba cez systém OSS. Na tieto žiadosti sa uplatňoval zákon o dráhach účinný od 16. júna 2020. Počas roku 2020 sa nasledovali v súlade s článkom 19 písm. f) smernice 2016/798 o bezpečnosti železníc skúsenosti železničných podnikov a manažérov infraštruktúry s uplatňovaním príslušných spoločných bezpečnostných metód (ďalej len „CSM“). V smernici 2016/798 o bezpečnosti železníc sa zaviedli ustanovenia, ktorých cieľom je zabezpečiť rozvoj a zvýšenie bezpečnosti železničného systému EÚ a zlepšiť prístup na trh so službami železničnej dopravy.

Hlavné zmeny, ktoré nastali v SR od 16. júna 2020 pri spolupráci s EUAR:

- EUAR zastáva rolu pri vydávaní jednotných bezpečnostných osvedčení a uvádzaní vozidiel na trh EÚ a v tomto ohľade môže vyberať poplatky a úhrady súvisiace so spracovaním žiadostí,
- všetky žiadosti o bezpečnostné osvedčenia, uvedenie vozidiel na trh EÚ a schválenia traťových zariadení ERTMS sa musia predložiť cez informačný a komunikačný systém OSS spravovaný EUAR,
- žiadatelia o jednotné bezpečnostné osvedčenie, uvedenie vozidla na trh EÚ a schválenie traťového zariadenia ERTMS môžu žiadať o opätovnú kontrolu rozhodnutia prijatého EUAR a v prípade potreby, podať odvolanie u odvolacej rady EUAR,
- EUAR, ktorá už teraz zastáva rolu systémového orgánu podporujúceho harmonizované zavedenie ERTMS v európskej únii, má rolu pri schvaľovaní riešení týkajúcich sa traťového zariadenia ERTMS,
- predefinovala sa rola železničných podnikov a manažérov infraštruktúry pri procesoch technickej kompatibility trasy cez register infraštruktúry (RINF),

UPLATŇOVANIE PRÍSLUŠNÝCH CSM ZO STRANY ŽEL. PODNIKOVA PREVÁDZKOVATEĽOV INFRAŠTRUKTÚRY

- potreba spolupráce medzi rozličnými aktérmi železničného systému sa stáva veľmi významnou vďaka veľkému množstvu rozhraní, ktoré sa musia riešiť za účelom zaistenia bezpečnosti železníc.

V rámci nutnej spolupráce medzi rôznymi aktérmi železničného systému úzko spolupracuje Dopravný úrad pri výkone ŠOD a auditov aj s Drážním úřadom České republiky, ako aj s Policajným zborom SR.

UPLATŇOVANIE NARIADENIA Č. 402/2013 O SPOLOČNEJ BEZPEČNOSTNEJ METÓDE HODNOTENIA A POSUDZOVANIA RIZÍK

V súlade so smernicou 2016/798 o bezpečnosti železníc v Spoločenstve sa zaviedli CSM, aby sa zabezpečilo zachovanie vysokej úrovne bezpečnosti, a v prípade potreby a reálnej uskutočniteľnosti aj zlepšenie tejto úrovne.

Za týmto účelom bola stanovená CSM hodnotenia a posudzovania rizík v súlade s článkom 6 ods. 1 písm. a) smernice 2016/798 o bezpečnosti železníc v Spoločenstve.

Vždy, keď železničný systém podlieha zmene, významnosť tejto zmeny sa musí posúdiť vzhľadom na všetky zmeny súvisiace s bezpečnosťou. Účelom je posúdiť, či súhrn takýchto zmien predstavuje alebo nepredstavuje významnú zmenu vyžadujúcu úplné uplatňovanie spoločnej bezpečnostnej metódy hodnotenia a posudzovania rizík. Za týmto účelom je potrebné uplatňovať postupy stanovené nariadením Komisie 402/2013. Nariadenie Komisie 402/2013 sa uplatňuje aj na štrukturálne subsystémy interoperability, na ktoré sa vzťahuje smernica 2016/797 o interoperabilite železničného systému v Spoločenstve:

- ak sa posúdenie rizík požaduje v príslušných technických špecifikáciách interoperability,
- ak sa zmena považuje za významnú, pri uvádzaní štrukturálnych subsystémov interoperability do prevádzky sa uplatňuje proces riadenia rizík, aby sa zaistilo bezpečné začlenenie štrukturálnych subsystémov interoperability do existujúceho železničného systému.

Účelom CSM a posudzovania rizík je zachovať alebo zlepšiť úroveň bezpečnosti železníc Spoločenstva v prípade, že je to potrebné a reálne uskutočniteľné. CSM zjednoduší prístup služieb železničnej dopravy na trh prostredníctvom harmonizácie:

UPLATŇOVANIE PRÍSLUŠNÝCH CSM ZO STRANY ŽEL. PODNIKOVA PREVÁDZKOVATEĽOV INFRAŠTRUKTÚRY

- procesov riadenia rizík, ktoré sa používajú na posúdenie úrovni bezpečnosti a na posúdenie zhody s požiadavkami na bezpečnosť,
- výmeny informácií súvisiacich s bezpečnosťou medzi jednotlivými aktérmi v rámci železničného sektora s cieľom riadiť bezpečnosť medzi jednotlivými rozhraniami, ktoré v tomto sektore môžu existovať,
- výsledkov vyplývajúcich z uplatňovania procesu riadenia rizík.

CSM hodnotenia a posudzovania rizík sa uplatňuje na každú zmenu železničného systému v členskom štáte, ako sa uvádza v článku 9 ods. 3 písm. e) smernice 2016/798 o bezpečnosti železníc, ktorá sa považuje za významnú v zmysle článku 4 nariadenia Komisie 402/2013. Môže ísť o zmeny technickej, prevádzkovej alebo organizačnej povahy. V prípade organizačných zmien sa do úvahy berú len tie zmeny, ktoré by mohli mať vplyv na prevádzkové podmienky. Systém riadenia bezpečnosti musí zaisťovať, aby sa CSM posudzovania rizík, vyvinuté podľa článku 6 ods. 1 písm. a) smernice 2016/798 o bezpečnosti železníc, uplatňovali vždy, keď je to vhodné.

Novelizáciou zákona o dráhach s platnosťou od 15. 3. 2019 vstúpila do účinnosti zmena ustanovenia § 103 ods. 2 písm. g) bod 5 zákona o dráhach, z ktorého vyplýva, že Dopravný úrad okrem iného poveruje právnické osoby aj posudzovaním rizík v súlade s vykonávacím nariadením Komisie č. 402/2013.

Dopravný úrad je týmto v zmysle čl. 9 ods. 1 písm. b) predmetného vykonávacieho nariadenia národným bezpečnostným orgánom, ktorý vykonáva uznanie týkajúce sa spôsobilosti organizácie, alebo jej časti alebo jednotlivca vykonávať nezávislé posudzovanie prostredníctvom posúdenia systému riadenia bezpečnosti železničného podniku alebo manažéra infraštruktúry a dozoru nad ním.

Kritériá pre uznanie orgánov pre posudzovanie sú podrobne uvedené v prílohe II nariadenia Komisie 402/2013. Dôležitou podmienkou uznania orgánu pre posudzovanie rizík vyplývajúcej z tejto prílohy je splnenie všetkých požiadaviek normy ISO/IEC 17020:2012 a jej následných zmien a doplnení.

Z uvedeného vyplýva, že žiadosti o uznanie orgánu pre posudzovanie môže podať:

- a) **železničný podnik**, ktorý má spracovaný vlastný systém riadenia bezpečnosti a je držiteľom platného bezpečnostného osvedčenia. Uznanie sa môže vzťahovať

UPLATŇOVANIE PRÍSLUŠNÝCH CSM ZO STRANY ŽEL. PODNIKOVA PREVÁDZKOVATEĽOV INFRAŠTRUKTÚRY

na posudzovanie rizika v súlade s vykonávacím nariadením, a to na mobilné subsystémy interoperability, t. j. železničné vozidlá,

- b) **manažér infraštruktúry**, ktorý má spracovaný vlastný systém riadenia bezpečnosti a je držiteľom platného bezpečnostného povolenia. Uznanie sa môže vzťahovať na posudzovanie rizika v súlade s vykonávacím nariadením, a to na pevné subsystémy interoperability, t. j. subsystémy infraštruktúra, energia a traťové zariadenia riadenia – zabezpečenia a návštenia.

V oboch prípadoch ide o tzv. inšpekčný orgán typu C v zmysle normy ISO/IEC 17020:2012. Ostatné subjekty v rámci železničného sektora **nie je Dopravný úrad** v súlade s čl. 9 ods. 1 písm. b) vykonávacieho nariadenia **oprávnený uznávať**.

V roku 2021 boli Dopravným úradom preverené celkom 2 právnické osoby a následne im bolo vydané príslušné rozhodnutie. Údaje o poverených právnických osobách sú zverejnené v tabuľke 10.

Tabuľka 10. Zoznam orgánov uznaných pre posudzovanie rizík v zmysle čl. 9 ods. 1 písm. b) vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 402/2013

p. č.	Úplný názov uznaného orgánu	Uznaná organizačná zložka	Evidenčné číslo uznania	Platnosť uznania do	Rozsah uznania	Štrukturálne subsystémy	Rozsah kompetencií
1.	Železnice Slovenskej republiky, Bratislava	Výskumný a vývojový ústav železníc, Hviezdoslavova 31, Žilina	SK3600200001	31.12.2023	inšpekčný orgán typu C podľa ISO STN EN 17020:2012	železničné koľajové vozidlá	kontrola organizácie, metodika, technické aspekty
2.	Železnice Slovenskej republiky, Bratislava	Výskumný a vývojový ústav železníc, Hviezdoslavova 31, Žilina	SK3600210002	31.05.2026	inšpekčný orgán typu C podľa ISO STN EN 17020:2012	Infraštruktúra energia, traťové zariadenia riadenia - zabezpečenia a návštenia	kontrola organizácie, metodika, technické aspekty
3.	DMG, s.r.o.	-	SK3600190002	18.11.2023	inšpekčný orgán typu C podľa ISO STN EN 17020:2012	železničné koľajové vozidlá	kontrola organizácie, metodika, technické aspekty
4.	Rail Support, s.r.o.	-	SK3600210002	24.05.2025	inšpekčný orgán typu C podľa ISO STN EN 17020:2012	železničné koľajové vozidlá	kontrola organizácie, metodika, technické aspekty

Zdroj: NSA SK

UPLATŇOVANIE PRÍSLUŠNÝCH CSM ZO STRANY ŽEL. PODNIKOVA PREVÁDZKOVATEĽOV INFRAŠTRUKTÚRY

Procesu poverovania právnických osôb výkonom posudzovania rizík predchádzalo zo strany Dopravného úradu aj komplexné posúdenie spôsobilosti organizácie vykonávať žiadanú činnosť.

Na správnych poplatkoch za vydanie rozhodnutí v tejto oblasti bolo v roku 2021 vybraných 0 EUR, nakoľko za tento úkon nie je stanovený správny poplatok.

UPLATŇOVANIE NARIADENIA KOMISIE č. 1078/2012 O SPOLOČNEJ BEZPEČNOSTNEJ METÓDE MONITOROVANIA

V súlade s článkom 5 ods. 1 nariadenia Komisie 1078/2012 o spoločnej bezpečnostnej metóde monitorovania vykonávaného železničnými podnikmi, manažermi infraštruktúry po vydaní bezpečnostného osvedčenia alebo bezpečnostného povolenia a subjektmi zodpovednými za údržbu, podávajú manažéri infraštruktúry a železničné podniky národným bezpečnostným orgánom správy o vykonávaní tohto nariadenia prostredníctvom bezpečnostných správ.

NSA SK bolo včas zaslaných celkovo **64** bezpečnostných správ za rok 2021 od železničných podnikov a **1** bezpečnostná správa za rok 2021 od manažéra infraštruktúry. Piaty dopravcovia si túto povinnosť podľa ustanovenia § 85 ods. 1 zákona o dráhach nesplnili a bezpečnostnú správu v stanovenom termíne NSA SK nezaslali – dva železničné podniky zaslali bezpečnostnú správu s miernym oneskorením (2 – 3 dni), zvyšné tri železničné podniky bezpečnostnú správu nezaslali vôbec.

Všetky železničné podniky majú v rámci systému riadenia bezpečnosti zavedený interný plán auditov a kontrol, ktorý sú povinní dodržiavať. Interné audity sú vždy zamerané na hodnotenie vyspelosti systému riadenia bezpečnosti a následne dokážu identifikovať potenciálne nedostatky, ktoré nedokáže pri ŠOD nájsť NSA SK.

ÚČASŤ NA PROJEKTOCH EÚ

NSA SK sa v roku 2021 nezúčastnil na žiadnych projektoch EÚ.

Kultúra bezpečnosti zahŕňa množstvo faktorov, ktoré sa časom vyvíjajú v závislosti od okolností, prostredia, skúseností, atď. Kultúra bezpečnosti sa nedá určiť pre všetky podniky jednotne, pretože faktory ktoré ju ovplyvňujú sa medzi jednotlivými podnikmi líšia (odborníci alebo oddelenia v podniku majú svoje potreby a požiadavky a tie sú ovplyvnené vzdelanostnou úrovňou, skúsenosťami, presadzovanými hodnotami, postojmi, atď.)

Dôležité je zamerať sa na faktory, ktoré ovplyvňujú **správanie**. Samotný systém riadenia bezpečnosti je ovplyvnený politikou vlastnej spoločnosti, ktorá si vyžaduje a predpisuje splnenie určitých pravidiel, aby spoločnosť bola bezpečná ako pre manažment, tak aj pre samotných zamestnancov. Ak je systém riadenia bezpečnosti správne postavený, výsledkom bude vhodné správanie zo strany manažmentu a zamestnancov. Ak to tak nebude, bude dochádzať k individuálnym výkladom konkrétnych situácií, dokumentov spoločnosti a uplatňovaniu alternatívnych riešení. Tieto riešenia budú založené na posúdení situácie jednotlivcom a rovnako budú prijaté rozhodnutia. Preto treba, aby pri posúdení rizika sa nebral ohľad iba na skutočné riziko, ale aj na faktory ako je vhodnosť, skutky manažmentu, skúsenosti, atď. a všetky faktory, ktoré ovplyvňujú systém riadenia bezpečnosti z hľadiska správania sa predstavujú kultúru bezpečnosti.

Pri kultúre bezpečnosti sa treba zamerať:

- **bezpečnosť:** či manažment robí to, čo tvrdí, ako prijíma rozhodnutia, ako podnik pracuje pod tlakom, atď.,
- **vzdelávanie:** priebežné vzdelávanie, intenzita, atď.,
- **kritický postoj:** napr.: dotazníky zamerané na konkrétne situácie, v ktorých zamestnanci vyjadria názor na základe skúseností, vzdelanostnej úrovne, hodnotenie vykonaných auditov, atď.

HODNOTENIE A MONITOROVANIE KULTÚRY BEZPEČNOSTI

Transponovaný 4. železničný balíček sa na Slovensku uplatňuje od 16. júna 2020.

Od 16. júna 2020 železničné podniky pri žiadaní o nové JBO prípadne o obnovu alebo aktualizáciu JBO v systéme riadenia bezpečnosti musia uvádzať aj opis kultúry bezpečnosti. Kultúra bezpečnosti predstavuje vzájomnú závislosť medzi systémom riadenia bezpečnosti a samotným správaním sa zamestnancov. Náročná situácia súvisiaca s ochorením COVID-19 ovplyvnila aj organizovanie vzdelávacích aktivít, rôznych stretnutí atď. Aj napriek náročnej a zložitej situácii SR v rámci hodnotenia a monitorovania kultúry bezpečnosti predkladá

prehľad organizovaných vzdelávacích aktivít pre dopravcov a manažéra infraštruktúry, ktoré sa podarilo zorganizovať:

- spoločné stretnutie železničných podnikov a výrobcov s bezpečnostnými orgánmi zo Slovenska, Česka a Poľska v dňoch 07. 09. 2021 – 08. 09. 2021 v Prahe, Česká republika,
- spoločné stretnutie s členmi združenia vlastníkov a prevádzkovateľov súkromných koľajových vozidiel v dňoch 05. 08. 2021 na Zochovej chate, Modra. Slovenská republika,
- úzka spolupráca s MDV SR pri príprave opatrení na riešenie prevádzkových a legislatívnych výziev spojených s ochorením COVID-19,
- spolupráca s Policajným zborom SR pri monitorovaní bezpečnosti železničnej dopravy, a spoločnom výkone štátnych odborných dozorov zameraných na bezpečnosť železničnej dopravy a zamazancov dráhových podnikov,
- spolupráca so ŽSR – manažérom infraštruktúry pri preventívno- informačnej kampani zameranej na bezpečnosť na železničných priecestiach.

INICIATÍVY / PROJEKTY V OBLASTI KULTÚRY BEZPEČNOSTI

NSA SK v spolupráci s MDV SR, Ministerstvom vnútra SR, ŽSR a Policajným zborom SR spolupracuje pri tvorbe legislatívy a rôznych úpravách národných bezpečnostných predpisov na základe zistení z nehodových udalostí. Z týchto zistení sa distribuujú informácie medzi pracovníkmi v železničnom sektore s cieľom šírenia pozitívnej bezpečnostnej kultúry. Zároveň spoločne každoročne organizujú projekt mesiac bezpečnosti na železničných priecestiach s cieľom šírenia informácií v oblasti prevencie šírenia bezpečnostnej kultúry pre vodičov automobilov, cyklistov a chodcov. Počas daného mesiaca sú šírené preventívne materiály s cieľom zvyšovania bezpečnostnej kultúry medzi deťmi v školách a škôlkach hravou formou.

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha A: Organizačná schéma Dopravného úradu (platná od 01. 03. 2021)

Príloha B: Pokrok v interoperabilite (k 31. 12. 2021)

Príloha C: Zoznam železničných podnikov

Príloha D: CSI indikátory

Príloha B: Pokrok v interoperabilite

1.	Trate vylúčené z rozsahu pôsobnosti smernice IOP / SAF (koniec roka)	
1a	Dĺžka tratí vyňatých z rozsahu pôsobnosti smernice o IOP [km]	45,096
1b	Dĺžka tratí vyňatých z rozsahu pôsobnosti smernice o SAF [km]	0

2.	Dĺžka nových tratí povolených NSA SK (počas vykazovaného roka)	
2a	Celková dĺžka tratí [km]	0

3.	Upravené/ prispôsobené stanice požiadavkám TSI PRM (koniec roka)	
3a	Železničné stanice spĺňajúce požiadavky TSI PRM	4
3b	Železničné stanice spĺňajúce požiadavky TSI PRM – čiastočná zhoda s TSI	72
3c	Prístupné železničné stanice	452
3d	Ostatné stanice	376

4.	Preukazy rušňovodičov (koniec roka)	
4a	Celkový počet platných európskych licencií vydaných v súlade so smernicou 2007/59/ES (v znení neskorších predpisov)	3 865
4b	Počet novovydaných európskych licencií (prvé vydanie)	181

5.	Počet vozidiel povolených podľa smernice o interoperabilite (EÚ) 2016/797 (počas vykazovaného roka)	
5a	Prvé povolenia (článok 14 ods. 1 písm. a) nariadenia (EÚ) 2018/545) – celkom	0
5aa	Nákladné vozne	0
5ab	Osobné vozne	0
5ac	Motorové alebo elektrické jednotky	0
5ad	Motorové alebo elektrické vozne	0
5ae	Špeciálne vozidlá	0
5b	Obnovené povolenia typu vozidla (článok 14 ods. 1 písm. b) nariadenia (EÚ) 2018/545) – celkom	0
5ba	Nákladné vozne	0
5bb	Osobné vozne	0
5bc	Motorové alebo elektrické jednotky	0
5bd	Motorové alebo elektrické vozne	0
5be	Špeciálne vozidlá	0
5c	Povolenia na rozšírenú oblasť použitia (článok 14 ods. 1 písm. c) nariadenia (EÚ) 2018/545) - celkom	8
5ca	Nákladné vozne	4
5cb	Osobné vozne	1
5cc	Motorové alebo elektrické jednotky	2
5cd	Motorové alebo elektrické vozne	0
5ce	Špeciálne vozidlá	1
5d	Nové povolenia (článok 14 ods. 1 písm. d) nariadenia (EÚ) – celkom	2

5da	Nákladné vozne	0
5db	osobné vozne	0
5dc	Motorové alebo elektrické jednotky	2
5de	Motorové alebo elektrické vozne	0
5df	Špeciálne vozidlá	0
5e	Povolenia v súlade s typom (článok 14 ods. 1 písm. e) nariadenia (EÚ) – celkom	99
5ea	Nákladné vozne	25
5eb	osobné vozne	11
5ec	Motorové alebo elektrické jednotky	6
5ee	Motorové alebo elektrické vozne	56
5ef	Špeciálne vozidlá	1

6.	Vozidlá vybavené systémom ERTMS (celkový vozový park, koniec roka)	
6a	Hnacie vozidlá vrátane vlakových súprav vybavených systémom ERTMS Level 1	17
6b	Hnacie vozidlá vrátane vlakových súprav vybavených systémom ERTMS Level 2	43
6c	Hnacie vozidlá vrátane vlakových súprav bez systému ERTMS	1 460

7.	Počet zamestnancov NSA SK, ktorí pracujú na plný úväzok (do konca roka)	
7a	Zamestnanci na plný úväzok zapojení do bezpečnostnej certifikácie	4
7b	Pracovníci na plný úväzok zapojení do schvaľovania vozidiel	3
7c	Pracovníci na plný úväzok zapojení do dohľadu	6
7d	Zamestnanci na plný úväzok zapojení do iných úloh týkajúcich sa železničnej dopravy	13

Príloha C: Zoznam železničných podnikov

č.	Názov železničného podniku	Adresa sídla
1.	ARRIVA Mobility Solutions, s.r.o.	Drieňová 31, 821 01 Bratislava - mestská časť Ružinov, IČO 50 870 131
2.	Arriva Service s.r.o.	Bratislavská cesta 1804, 945 01 Komárno, IČO 35 846 526
3.	ARRIVA vlaky s.r.o.	Křížikova 148/34, Karlín, 186 00 Praha 8, Česká republika, IČO 289 55 196
4.	BULK TRANSSHIPMENT SLOVAKIA, a. s.	Železničná 1, 076 43 Čierna nad Tisou, IČO 36 774 278
5.	Cargo Motion s.r.o.	Sokolská třída 2800/99, Moravská Ostrava, 702 00 Ostrava, Česká republika, IČO 282 70 304
6.	CD Cargo Slovakia, s. r. o.	Seberíniho 1, 821 03 Bratislava, IČO 44 349 793
7.	CENTRAL RAILWAYS a.s.	Horárska 12, 821 09 Bratislava – mestská časť Ružinov, IČO 44 907 893
8.	CER Slovakia a. s.	Mýtna 15, 811 07 Bratislava, IČO 44 616 791,
9.	CityRail, a.s.	Magistrů 202/16, Michle, 140 00 Praha 4, Česká republika, IČO 241 99 010
10.	České dráhy, a.s.	Nábřeží L. Svobody 1222, 110 15 Praha 1, Česká republika, IČO 709 94 226
11.	DB Cargo Czechia s.r.o.	Hlubinská 1378/36, Moravská Ostrava, 702 00 Ostrava, Česká republika, IČO 257 85 419
12.	DMG, s.r.o.	Školská 470, 956 12 Preseľany, IČO 34 104 038
13.	Elektrizace železnic Praha a.s.	nám. Hrdinů 1693/4a, 140 00 Praha 4 - Nusle, Česká republika, IČO 471 15 921
14.	ELTRA, s.r.o.	Rampová 4, 040 01 Košice, IČO 31 674 267
15.	EP Cargo a.s.	náměstí Hrdinů 1693/4a, Nusle, 140 00 Praha 4, Česká republika, IČO 247 21 166
16.	EUROVIA CS, a.s.	U Michelského lesa 1581/2, Michle, 140 00 Praha 4, Česká republika, IČO 452 74 924
17.	GJW Praha spol. s r.o.	Mezitráťová 137, 198 21 Praha 9 - Hloubětín, Česká republika, IČO 411 92 869

Príloha C: Zoznam železničných podnikov

č.	Názov železničného podniku	Adresa sídla
18.	HORNONITRIANSKE BANE zamestnanecká, akciová spoločnosť (v skratke HBz, a.s.)	Matice slovenskej 10, 971 01 Prievidza, IČO 36 002 887
19.	HSL - Logistik, s.r.o.	Počernická 276/96, Malešice, 108 00 Praha 10, Česká republika, IČO 242 18 367
20.	I.G. Rail, s. r. o.	Mostová 2, 811 02 Bratislava, IČO 43 894 330
21.	IDS CARGO, a.s.	Albertova 229/21, 779 00 Olomouc – Nová Ulice, Česká republika, IČO 278 20 017
22.	JUSO s.r.o.	P.J. Šafárika 2325/8, 960 01 Zvolen, IČO 36 627 283
23.	Kladenská dopravní a strojní s.r.o.	Wolkerova 2766, 272 01 Kladno - Kročehlavy, Česká republika, IČO 281 70 679
24.	Komplex Rail Kft.	Fodros utca 21, 1039 Budapest, Maďarská republika, IČO 01-09-191340
25.	Leo Express s.r.o.	Řehořova 908/4, Žižkov, 130 00 Praha 3, Česká republika, IČO 066 61 572
26.	LOKO TRANS s.r.o.	Tetčická 887/2a, 664 47 Střelice, Česká republika, IČO 607 31 796
27.	LOKORAIL, a.s.	Horárska 12, 821 09 Bratislava, IČO 36 564 443
28.	LokoTrain s.r.o.	Školní 353, 560 02 Česká Třebová, Česká republika, IČO 289 03 811
29.	LOKOTRANS SERVIS s.r.o.	Drážní 1152/11, Slatina, 627 00 Brno, Česká republika, IČO 269 31 443
30.	LTE Logistik a Transport Slovakia s.r.o.	Kopčianska 21, 851 01 Bratislava – mestská časť Petržalka, IČO 35 845 961
31.	Magyar Vasúti Áruszállító Kft.	Árpád tér 37, 4028 Debrecen, Maďarská republika, IČO 09-09-019298
32.	METRANS /Danubia/, a.s.	Povodská cesta 18, 929 01 Dunajská Streda, IČO 36 380 032
33.	OFZ, a.s.	Široká 381, 027 41 Oravský Podzámok, IČO 36 389 030
34.	OHL ŽS Slovakia, a.s.	Tuhovská 10722/29, 831 06 Bratislava, IČO 31 365 701
35.	Ostravská dopravní společnost - Cargo, a.s.	U Tiskárny 616/9, Přívoz, 702 00 Ostrava, Česká republika, IČO 056 63 041

Príloha C: Zoznam železničných podnikov

č.	Názov železničného podniku	Adresa sídla
36.	Petrolsped Slovakia s.r.o.	Mlynská ulica 6/B, 934 01 Levice, IČO 46 247 211
37.	PKP CARGO INTERNATIONAL a.s.	Betonárska 580/14, Muglinov, 712 00 Ostrava, Česká republika, IČO 476 75 977
38.	PKP CARGO INTERNATIONAL SK a.s.	Cukrová 14, 811 08 Bratislava, IČO 35 864 974
39.	PKP CARGO S.A.	Grójecka 17, 02-021 Warszawa, Poľská republika, IČO 000 002 7702
40.	POLREGIO S.A.	Ul. Kolejowa 1, 01-217 Warszawa, Poľská republika, IČO 000 092 9422
41.	Prvá Slovenská železničná, akciová spoločnosť (v skratenej forme PSŽ, a.s.)	Pri Habánskom mlyne 30, 811 04 Bratislava, IČO 35 858 664
42.	Rabbit Rail s.r.o.	Za dráhou 824, 281 51 Velký Osek, Česká republika, IČO 087 84 493
43.	Rail Cargo Carrier - Poland Sp. z o.o.	Aleje Jerozolimskie 125/127, 02-017 Warszawa, Poľská republika, IČO 000 035 1978
44.	Rail Cargo Carrier - Slovakia s. r. o.	Lúčna 2, 821 05 Bratislava, IČO 44 453 949
45.	Railtrans International, a.s.	Kukučínova 22, 831 03 Bratislava – mestská časť Nové Mesto, IČO 46 384 740
46.	Rail Support, s.r.o.	Šalviová 40, 821 01 Bratislava – mestská časť Ružinov, IČO 51 136 813
47.	RegioJet a. s.	Obchodná 48, 811 06 Bratislava, IČO 47 231 271
48.	Retrack Slovakia s. r. o.	Seberíniho 1, 821 03 Bratislava, IČO 45 866 040
49.	RM LINES, a.s.	Jednoty 1931, 356 01 Sokolov, Česká republika, IČO 272 74 489
50.	RTS Rail Transport Service GmbH	Puchstraße 184 b. 8055 Graz, Rakúska republika, IČO FN 252571 d
51.	SK - H Trans, s. r. o.	Arm. gen. L. Svobodu 2839/1, 984 01 Lučenec, IČO 52 397 793
52.	SLEZSKOMORAVSKÁ DRÁHA a.s.	Poděbradova 3360/113, Moravská Ostrava, 702 00 Ostrava, Česká republika, IČO 476 76 965
53.	Slovenská železničná dopravná spoločnosť, a.s.	Mostová 2, 811 02 Bratislava, IČO 35 856 742

Príloha C: Zoznam železničných podnikov

č.	Názov železničného podniku	Adresa sídla
54.	STRABAG Rail a.s.	Železničárska 1385/29, Střekov, 400 03 Ústí nad Labem, Česká republika, IČO 254 29 949
55.	TDK Plus Sp. z o.o.	Ul. Rolna 1, 64-700 Czarnków, Poľská republika, IČO 000 059 6246
56.	TEMPRA, s.r.o.	Cesta ku Smrečine 5, 974 01 Banská Bystrica, IČO 31 639 607
57.	Transport line Cargo s.r.o.	Nové sady 988/2, Staré Brno, 602 00 Brno, Česká republika, IČO 055 60 349
58.	Trat'ová strojní společnost, a.s.	Musílkova 257/48, Košíře, 150 00 Praha 5, Česká republika, IČO 049 46 685
59.	TSS GRADE, a.s.	Dunajská 48, 811 08 Bratislava, IČO 35 802 723
60.	U. S. Steel Košice, s.r.o.	Vstupný areál U. S. Steel, 044 54 Košice, IČO 36 199 222
61.	ORLEN Unipetrol Doprava s.r.o.	Litvínov – Růžodol č.p. 4, 436 70 Litvínov, Česká republika, IČO 640 49 701
62.	VIALTE s. r. o.	Kopčianska 1, 851 01 Bratislava, IČO 46 334 629
63.	VÍTKOVICKÁ DOPRAVA a.s.	1. máje 3302/102a, Moravská Ostrava, 703 00 Ostrava, Česká republika, IČO 259 09 339
64.	Železničná spoločnosť Cargo Slovakia, a.s.	Tomášikova 28B, 821 01 Bratislava - mestská časť Ružinov, IČO 35 914 921
65.	Železničná spoločnosť Slovensko, a.s.	Rožňavská 1, 832 72 Bratislava, IČO 35 914 939
66.	Železničné stavby, a.s. Košice	Južná trieda 66, 040 01 Košice, IČO 31 714 421
67.	ŽOS Vrútky a.s.	Dielenská Kružná 2, 038 61 Vrútky, IČO 31 615 619
68.	SLOV-VAGON, a.s.	Andreja Žarnova 1, 917 02 Trnava, IČO 36 673 196

Vývoj nehodovosti od roku 2017 do roku 2021

Za predchádzajúce dva roky (2020 – 2021) došlo na železničnej sieti v SR k celkovému poklesu počtu nehôd. Pokles nehôd bol zapríčinený hlavne zavedením reštriktívnych opatrení v čase pretrvávajúcej pandémie COVID-19. V roku 2021 došlo podľa údajov manažéra infraštruktúry a železničných podnikov celkovo k **56** nehodám, čo je v porovnaní s rokom 2020 nárast o **4** nehody. Najčastejším druhom nehody v roku 2021 bola ako za predchádzajúce roky zrážka železničného vozidla s osobou v koľajisku – **26** nehôd, čo je v porovnaní s rokom 2020 pokles o 8 nehôd tohto druhu. Ďalej nasledovali nehody na úrovňových priecestiach – **21** nehôd, ktorých bolo o 7 nehôd viac oproti roku 2020. Nárast nehôd spôsobených na úrovňových priecestiach možno odôvodniť rastúcim podielom individuálnej automobilovej dopravy v rámci celkovej deľby prepravnej práce v čase pandémie. Okrem týchto nehôd došlo za rok 2021 obdobne ako v roku 2020 k **3** vykoľajeniam dráhových vozidiel a **1** požiaru v dráhovom vozidle. Podrobný vývoj nehodovosti od roku 2017 do roku 2021 sa nachádza v Grafe 1.

Graf 1. Vývoj nehodovosti od roku 2017 do roku 2021

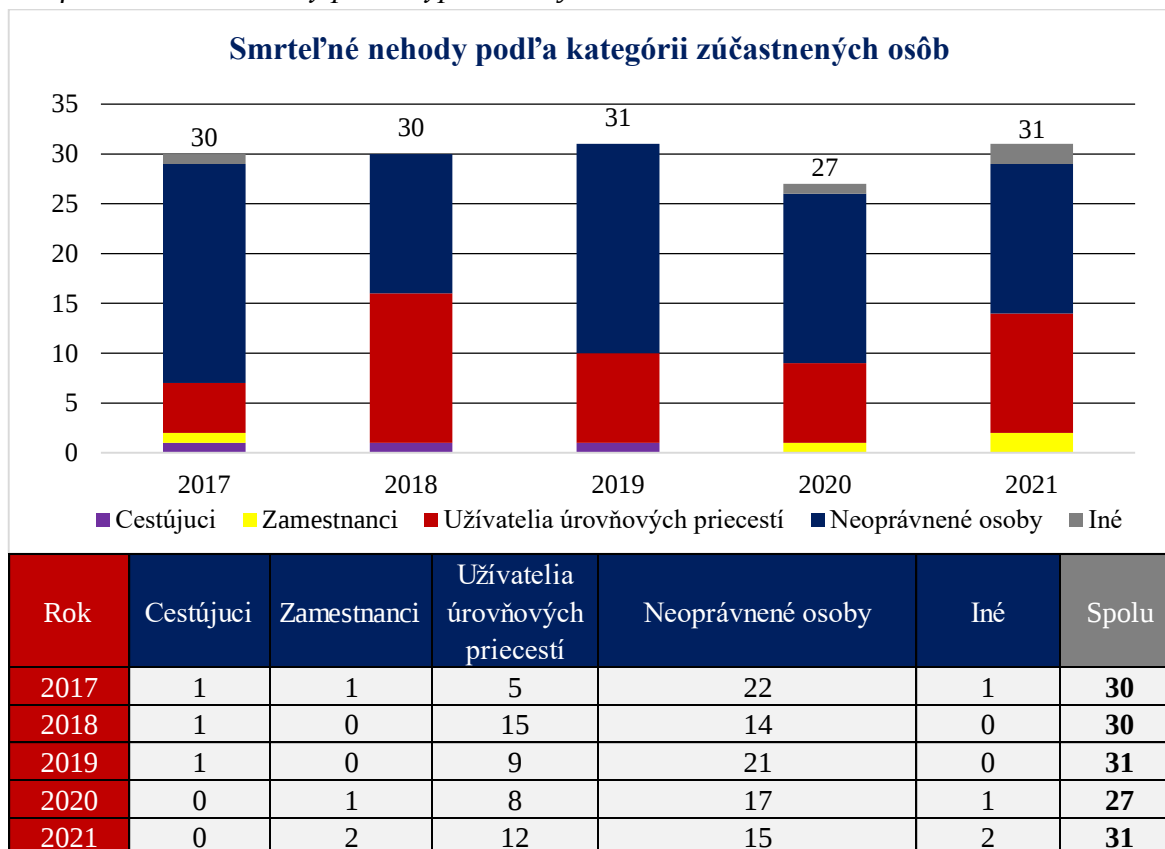

Zdroj: ŽSR, železničné podniky

Smrteľné nehody podľa kategórie zúčastnených osôb

Najväčší počet smrteľných nehôd je stále spôsobených neoprávneným vstupom osôb do dráhy a pohybom neoprávnených osôb v obvode dráhy. Za rok 2021 bolo evidovaných **15** prípadov smrteľných nehôd neoprávnených osôb, čo je v porovnaní s rokom 2020 pokles o **2** nehody tohto druhu. Medzi najčastejšie smrteľné nehody taktiež patria nehody spôsobené užívateľmi úrovňových priecestí, ktorí najmä nerešpektujú cestné dopravné značenia a svetelnú signalizáciu železničných priecestí. V roku 2021 došlo aj napriek neustále zvyšujúcej sa úrovne bezpečnosti na železničných priecestiach celkovo k **12** smrteľným nehodám (**9** smrteľných zranení vodiča a **3** smrteľné zranenia spolujazdca), čo je v porovnaní s rokom 2020 nárast o **4** nehody. Z pohľadu následkov došlo na železničnej sieti SR v roku 2021 taktiež k **2** závažným smrteľným nehodám zamestnancov manažéra infraštruktúry a železničného podniku, ako aj dvom smrteľným nehodám pri ktorých došlo k usmrteniu inej osoby na nástupišti a inej osoby mimo nástupišťa. V oboch prípadoch ide o dvojnásobný nárast smrteľných nehôd tohto druhu oproti roku 2020. Podrobný prehľad nehôd podľa typu nehody sa nachádza v Grafe 2.

Graf 2. Smrteľné nehody podľa typu nehody

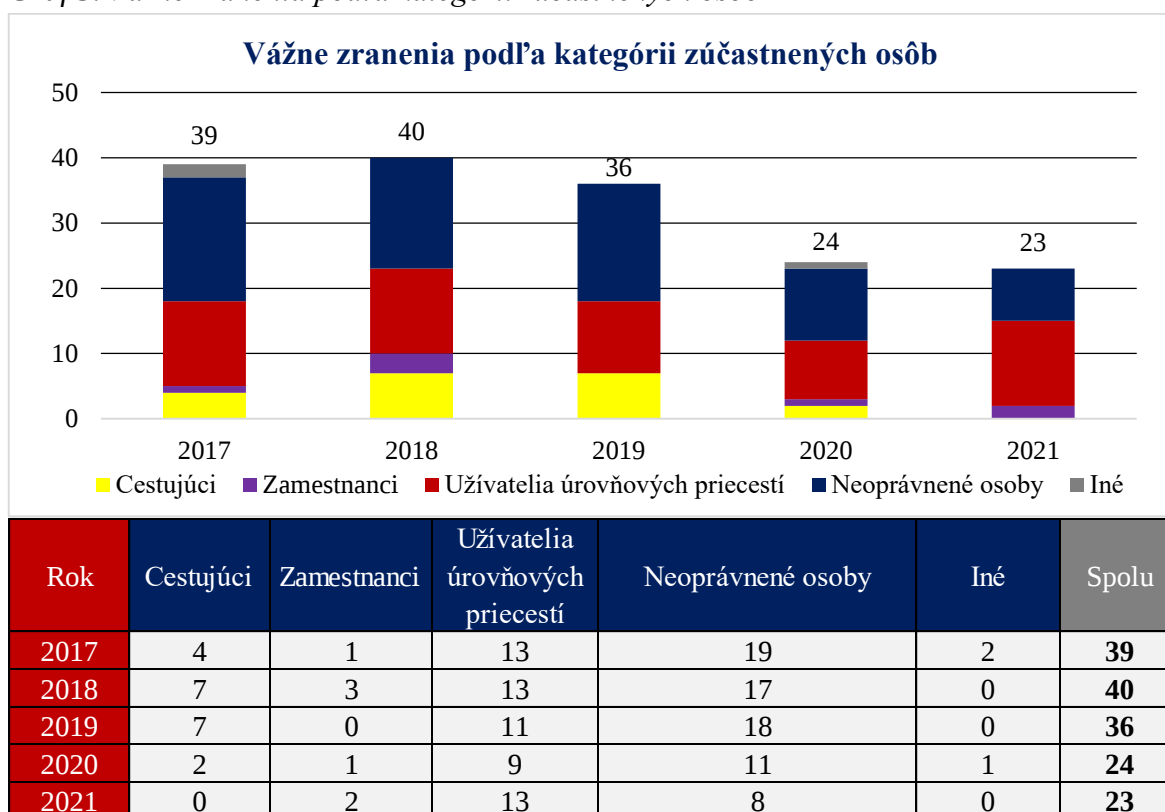

Zdroj: ŽSR, železničné podniky

Vážne zranenia podľa kategórii zúčastnených osôb

Rovnako ako pri štatistike smrteľných zranení, tak aj pri štatistike vážnych zranení dominujú zranenia spôsobené užívateľom úrovňových priecestí, ktorých bolo v roku 2021 celkovo **13** (8 vážnych zranení vodiča, 3 vážne zranenia spolujazdca a 2 vážne zranenia cyklistu), čo je o **4** zranenia viac ako v roku 2020. Tieto zranenia boli najčastejšie spôsobené zrážkou železničného vozidla s účastníkmi cestnej premávky na úrovňových priecestiach, ktorí nerešpektovali dopravné značenia a svetelnú signalizáciu. V roku 2021 došlo k vážnemu zraneniu **8** neoprávnených osôb pohybujúcich sa po dráhe a v jej obvode, t. j. o **3** vážne zranenia menej ako v roku 2020. Bez vážnych zranení sa nezaobišli ani zamestnanci manažéra infraštruktúry a železničných podnikov. V roku 2021 išlo o **2** zranenia zamestnancov vykonávajúcich činnosti potrebné pri prevádzkovaní dráhy (zranenie traťového strojníka) a prevádzkovaní dopravy na dráhe (zranenie rušnovodiča), čo je oproti roku 2020 pokles o **1** zranenie. Veľmi priaznivo sa vyvíjala nehodovosť v oblasti cestujúcich, kedy v roku 2021 nebol zaznamenaný žiaden prípad smrteľného alebo ťažkého zranenia cestujúcich. Podrobný prehľad vážnych zranených kategorizovaných podľa zúčastnených osôb sa nachádza v Grafe 3

Graf 3. Vážne zranenia podľa kategórii zúčastnených osôb

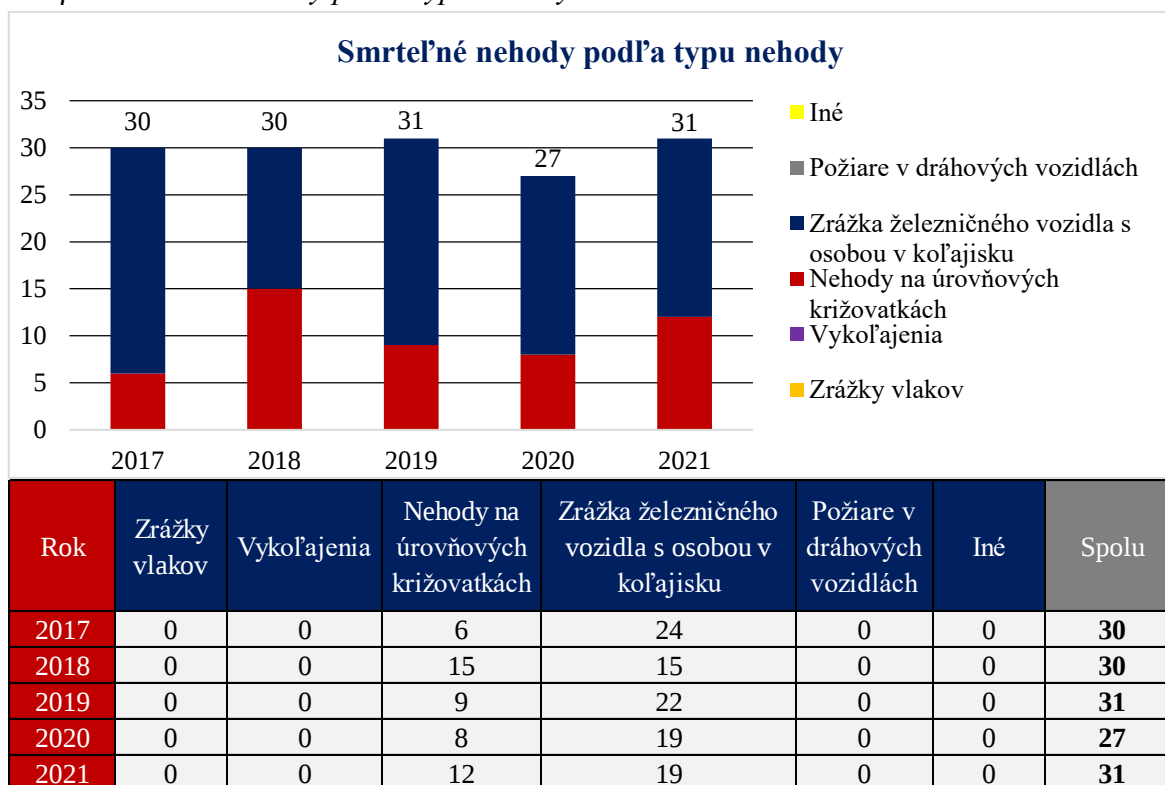

Zdroj: ŽSR, železničné podniky

Smrteľné nehody podľa typu nehody

Za predchádzajúci kalendárny rok bolo na železničnej sieti SR zaznamenaných celkovo **31** smrteľných nehôd. Počet smrteľných nehôd je z dlhodobého hľadiska stagnujúci, okrem roku 2020, kedy bol zaznamenaný mierny pokles. Smrteľné nehody sú najčastejšie spôsobené zrážkou železničného vozidla s osobou v koľajisku. V roku 2021 bolo obdobne ako v roku 2020 evidovaných **19** prípadov zrážok železničného vozidla s osobou v koľajisku. Jedná sa predovšetkým o osoby, ktoré bez súhlasu prevádzkovateľa dráhy vstupujú na dráhu a v obvode dráhy na miesta, ktoré nie sú prístupné verejnosti, čo častokrát vedie k tragédiám. Druhým najčastejším dôvodom smrteľných nehôd sú nehody spôsobené na úrovňových križovatkách, kedy užívatelia priecestia porušujú základe pravidiel cestnej premávky tým, že nerešpektujú dopravné značenia, ako aj výstražnú svetelnú a zvukovú signalizáciu, a riskantným a bezhlavým spôsobom vstupujú na železničné priecestia. V roku 2021 bol oproti roku 2020 zaznamenaný nárast počtu týchto nehôd z 8 na 12, čo možno pripisovať nárastu individuálnej automobilovej dopravy v čase pandémie. K smrteľným nehodám spôsobených iným typom nehody v roku 2021 nedošlo. Podrobný prehľad smrteľných nehôd sa nachádza v Grafe 4.

Graf 4. Smrteľné nehody podľa typu nehody

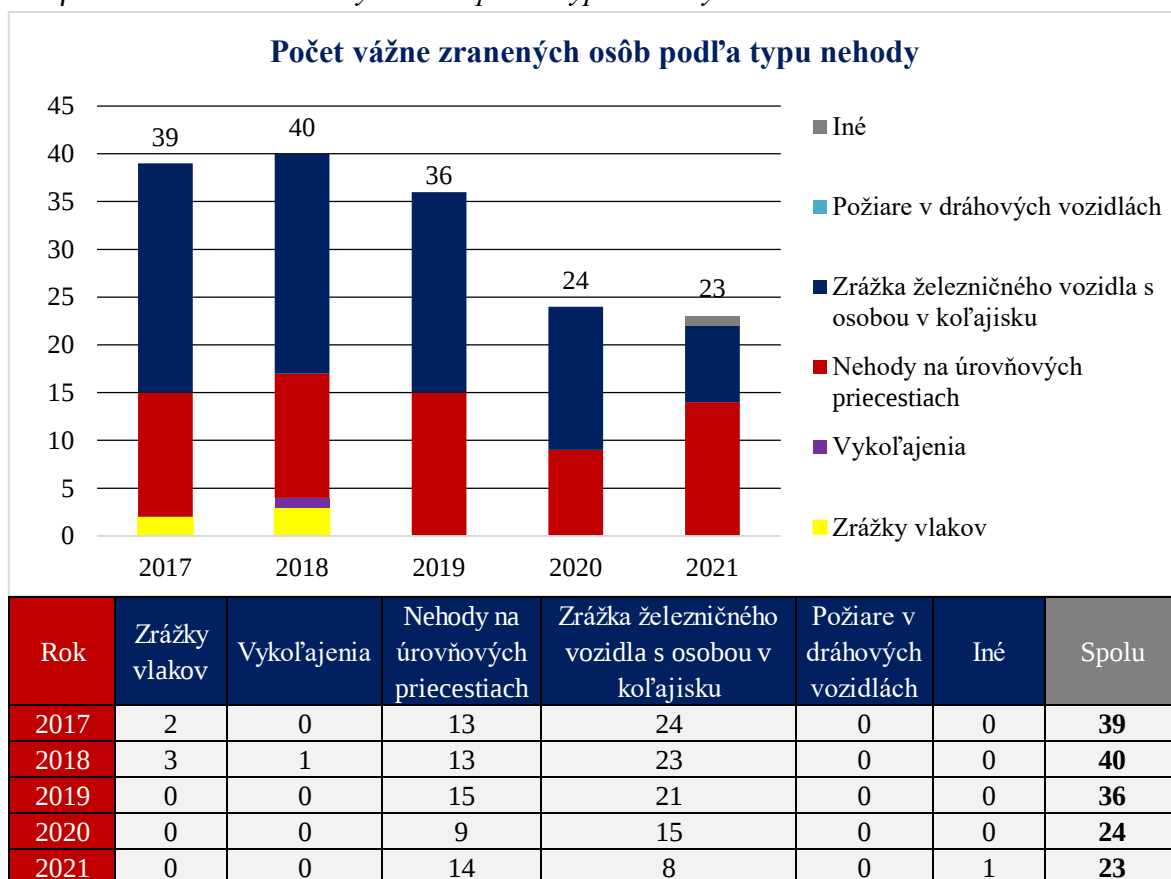

Zdroj: ŽSR, železničné podniky

Počet vážne zranených osôb podľa typu nehody

V roku 2021 bolo na železničnej sieti SR evidovaných celkovo **23** prípadov vážnych zranení osôb, čo je o **1** prípad menej ako v roku 2020. Z dlhodobého hľadiska ide avšak o výrazný pokles, ktorý možno pripisovať reštriktívnym opatreniam a zníženej mobilite obyvateľstva hlavne v čase pandémie. Najväčší počet zranení bolo v roku 2021 spôsobených nehodami na úrovňových priecestách, konkrétne išlo o **14** nehôd, čo je o **5** prípadov viac ako v roku 2020. Nasledovali zranenia spôsobené zrážkou železničného vozidla s osobou v koľajisku, ktorých bolo v roku 2021 celkovo **8**, čo je oproti roku 2020 pokles o **7** nehôd. V roku 2021 bolo taktiež zaznamenané **1** vážne zranenie inej osoby na nástupišti. Za rok 2021 nie sú podobne ako za predchádzajúce roky evidované žiadne vážne zranenia spôsobené nehodami ako sú zrážky vlakov, vykoľajenie vlaku alebo požiar v dráhovom vozidle. Grafické znázornenie a podrobný prehľad počtu vážne zranených osôb podľa typu nehody sa nachádza v Grafe 5.

Graf 5. Počet vážne zranených osôb podľa typu nehody

Zdroj: ŽSR, železničné podniky